

ИЗВЈЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЈЕНИ КВАЛИТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА

за период 01.01. 2010. – 31.12.2010. године

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА
координатор за осигурање квалитета дипл. инж. Ненад Марковић
ул. Вука Караџића 30, 71123 Источно Сарајево
тел/факс: 00387 57 320 330, локал 109
e-mail: markovic.nenad@hotmail.com, qaoffice@unssa.rs.ba

Назив високошколске установе	Универзитет у Источном Сарајеву
Адреса	Бука Караџића 30, 71123 Источно Сарајево
Контакт телефони и факс	00387 57 320330
Е-mail	univerzitet@paleol.net
Веб-адреса	www.unssa.rs.ba или www.uni-es.com
Одговорност за израду Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета	Комисија
Контакти одговорне особе/комисије (Е-mail, телефон)	qaoffice@unssa.rs.ba

САДРЖАЈ

КРАТАК ПРЕГЛЕД	4
I УВОДНИ ДИО	5
1. УВОД	6
1.1. Историја и организација високошколске установе	7
1.1.1. Историја високошколске установе	7
1.1.2. Организација високошколске установе	9
1.2. Приступање високошколске установе Болоњском процесу и достизање циљева из Болоњског процеса.....	11
1.2.1. Три циклуса образовања	11
1.2.2. Додатак дипломи.....	12
1.2.3 ECTS.....	12
1.2.4 Цјеложивотно учење.....	13
1.2.5 Мобилност студената и наставника	14
1.2.6 Исходи учења и провођење квалификационог оквира.....	15
1.2.7 Учешће студената у одлучивању.....	16
1.3. Наставни процес и методе едукације.....	17
1.4. Научноистраживачки и умјетнички рад	18
1.5. Међународна сарадња	19
1.6. Везе с окружењем, привредом и социјалним партнерима.....	20
1.7. Финансирање високошколске установе	20
1.8. Простор и опрема, информатички и библиотекарски ресурси.....	22
1.9. Студенти	23
1.10. Статистички подаци	24
2. ПРОВОЂЕЊЕ САМОЕВАЛУАЦИЈЕ	26
2.1. Тим за самоевалуацију	26
2.2. Поступак самоевалуације.....	26
II ГЛАВНИ ДИО	28
КРИТЕРИЈУМИ	29
КРИТЕРИЈУМ 1. РАЗВОЈ И СТРАТЕГИЈА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ	30
КРИТЕРИЈУМ 2. УПРАВЉАЊЕ, УНУТРАШЊЕ ОБЕЗБЈЕЂИВАЊЕ	
КВАЛИТЕТА И КУЛТУРА КВАЛИТЕТА	33
КРИТЕРИЈУМ 3. ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОБЕЗБЈЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА	
СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА	44
КРИТЕРИЈУМ 4. ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОЦЈЕЊИВАЊЕ СТУДЕНАТА	53
КРИТЕРИЈУМ 5. ЉУДСКИ РЕСУРСИ.....	57
КРИТЕРИЈУМ 6. КВАЛИТЕТ ФИЗИЧКИХ РЕСУРСА.....	71
КРИТЕРИЈУМ 7. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ	76
КРИТЕРИЈУМ 8. ПРЕЗЕНТАЦИЈА ИНФОРМАЦИЈА ЗА ЈАВНОСТ.....	80
КРИТЕРИЈУМ 9. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	83
III ЗАВРШНИ ДИО	86
ЗАКЉУЧАК	87
1.1. SWOT анализа.....	Error! Bookmark not defined.
1.2. Завршна разматрања	87

КРАТАК ПРЕГЛЕД

Извјештај о самовредновању и оцјени квалитета (ИСОК) Универзитета за календарску 2010. године састављен је из три дијела, и то, уводни дио, главни дио и завршни дио.

Уводни дио је конципиран на начин да читаоцу пружи увид у основне показатеље функционисања Универзитета, са посебним освртом на историју и организацију Универзитета, функционисање у складу са основним болоњским принципима (три циклуса образовања, додаток дипломи, ECTS, цјеложивотно учење, мобилност студената и наставника, исходи учења и провођење квалификационог оквира, учешће студената у одлучивању), наставни процес и методе едукације на факултетима и академијама Универзитета, научно-истраживачки и умјетнички рад, међународну сарадњу, везу са окружењем, привредом и социјалним партнерима, финансирање Универзитета, простор, опрему, информатичке и библиотекарске ресурсе, студенте и основне статистичке податке. Провођење израде ИСОК-а, са наведеним тимовима односно комисијама одговорним за његову израду, као и поступак израде ИСОК-а представља такође уводни дио. У циљу бољег објашњења и разјашњења појединих поглавља уводног дијела приложен је велики број докумената и урађене су различите анализе које поткрепљују различите наведене тврдње.

У главном, уједно и најважнијем дијелу ИСОК-а, представљена је испуњеност критеријума за акредитацију високошколских установа у БиХ. За сваки критеријум и подкритеријум представљено је тренутно стање, потврда испуњености од стране одговорне Комисије, препоруке за унапређење квалитета и документације која поткрепљује тврдње наведене за сваки критеријум, а која представља саставни дио овог Извјештаја. На основу овако конципираног дијела извјештаја Универзитет веома лако може процијенити на којем се степену испуњености налази, односно може дати приједлог активности за наредни период у циљу отклањања уочених недостатака, што је неопходно због одређивања стратешких праваца Универзитета и надолазећег процеса акредитације.

У завршном дијелу приказан је закључак, SWOT анализа сваког критеријума посебно и завршна разматрања у вези са израдом ИСОК-а Универзитета за календарску 2010. годину.

I УВОДНИ ДИО

1. УВОД

У складу са чланом 25. [Закона о високом образовању Републике Српске](#) (бр. 01-020-847/10 од 22. јула 2010. године), а на основу члана 34. [Статута Универзитета – пречишћен текст](#) (бр. 01-С-1190/09 од 29.12.2009. године) Сенат Универзитета у Источном Сарајеву је на 37. сједници донио [одлуку](#) (бр. 01-С-413-XXXVII/10 од 21.10.2010. године) о именовању Комисије за израду Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета, која је имала задужење да припреми [форму и минималне елементе израде Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета](#) (у даљем тексту: ИСОК) за календарску 2010. годину на организационим јединицама и на Универзитету, и да спроведе самовредновање и оцјену квалитета на Универзитету.

Израда ИСОК-а Универзитета подразумијева да је свака организациона јединица била у обавези да сачини свој ИСОК, на основу чега се, прикупљањем, анализом и обрадом података из ИСОК-а организационих јединица добио генерални ИСОК Универзитета. Методологију израде ИСОК-а Универзитета утврдио је Комитет за осигурање квалитета, стручно савјетодавно тијело Сената Универзитета, на својој [8. сједници](#) (А.Д. 3, 2 страница). Комитет за осигурање квалитета је одлучио да ИСОК Универзитета буде базиран на [Критеријумима за акредитацију високошколских установа у Босни и Херцеговини](#).

Циљеви израде Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета у складу са критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ су:

- израда свеобухватног извјештаја о стању квалитета на Универзитету,
- обезбјеђење услова за спољашњу евалуацију,
- припрема Универзитета за процес акредитације у складу са критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ,
- допринос изради и ревизији стратешких докумената Универзитета.

У ИСОК-у су презентовани сви детаљи који су од виталног интереса за функционисање Универзитета, посебно они који се односе на квалитет образовног процеса и квалитет научно-истраживачког и умјетничког рада, али и стакнути су и сви остали сегменти функционисања. Овај ИСОК служи Универзитету да сагледа своје слабости и пријетње које долазе из окружења да би их отклонио, а да на основу својих снага и шанси које сагледава у окружењу развија стратегију даљег развоја на принципима Демингове филозофије сталних побољшања. ИСОК ће служити као основа за промјене унутрашњих процеса, али и као извор информација будућим послодавцима о знањима и вјештинама које студенти стичу на Универзитету.

Овај документ омогућује Универзитету да провјери квалитет својих програма, а самим тим и диплома које студенти стичу, а такође омогућава читаоцима да стекну тачан увид о стању на Универзитету да би могли да дају оцјену о квалитету установе.

Тачност и прецизност навода и података у току припреме извјештаја морају да послуже руководству установе да формира планове будућег дјеловања у циљу општег побољшања квалитета.

ИСОК Универзитета чине [ИСОК свих 17 организационих јединица Универзитета](#), без којих израда овог генералног ИСОК-а Универзитета не би била могућа.

1.1. Историја и организација високошколске установе

1.1.1. Историја високошколске установе

Универзитет у Сарајеву Републике Српске (данас Универзитет у Источном Сарајеву) основан је [Одлуком о организовању Универзитета у Републици Српској](#) коју је донијела Народна Скупштина Републике Српске 29.12.1993.године (Службени гласник бр. 02-1512/93), којом су престале да важе [одлуке о издвајању високошколских установа из Универзитета у Сарајеву, Мостару и Тузли](#) (донешене 14.09.1992.године).

Универзитет у Источном Сарајеву баштини традицију првих основаних високошколских институција у Босни и Херцеговини, и то: 1882.године - Сарајевска богословија која је временом прерасла у прву српску високу школу, 1940.године - Пољопривредно - шумарски факултет који је основан као засебни факултет Универзитета у Београду, 1944.године - Медицински факултет, 1946.године - Правни факултет и Виша педагошка школа, 1949.године - Технички факултет, а те године је основан и Универзитет у Сарајеву који је почео са радом 02.12.1949.године именовањем првог ректора проф. др Васа Бутозана. Касније су оснивани и други факултети и академије сарајевског Универзитета, као и научни институти.

До 1992.године више од 600 наставника и сарадника српске националности је предавало на сарајевском Универзитету, а више хиљада студената студирало. Слична ситуација је била и на другим универзитетима у Босни и Херцеговини. Због грађанског рата (1992-1995) већина њих је морала напустити Сарајево, главни универзитетски центар у БиХ, али и друге универзитетске центре у БиХ (Мостар, Тузла). Нашавши се у дијеловима града и на периферији Сарајева у којем су остале све културне и образовне установе које је и српски народ вијековима стварао, а захваљујући ентузијазму и патриотизму горе поменутих наставника, сарадника, студената и воље народа, ревитализирана је васпитно образовна, научна, истраживачка и умјетничка дјелатност на Универзитету у Сарајеву Републике Српске који представља сукцесора Универзитета у Сарајеву (1949-1992). Оснивању Универзитета у Сарајеву Републике Српске допринијели су и бројни наставници, сарадници и студенти из других универзитетских градова Босне и Херцеговине (Мостар, Тузла) оснивајући факултете и академије Универзитета у Сарајеву Републике Српске у Зворнику, Бијељини, Брчком и Требињу.

Обнављањем и успостављањем високог образовања у источном дијелу Републике Српске наставни процес на Универзитету у Сарајеву Републике Српске се организује академске 1993/94 године на сљедећим факултетима: **Економском факултету** који обнавља свој рад у Палама, **Медицинском** и **Стоматолошком факултету** који обнављају свој рад у Фочи, **Технолошком факултету** у Зворнику који обнавља свој рад издвајањем високошколских установа из Универзитета у Тузли, и **Учитељском факултету** у Бијељини (данас **Педагошки факултет**). За првог ректора Универзитета у Сарајеву Републике Српске бира се проф. др Војислав Максимовић.

Академске године 1994/95 свој рад обнављају и **Електротехнички факултет** у Лукавици (Српско Сарајево), **Пољопривредни факултет** у Лукавици (Српско Сарајево), **Филозофски факултет** у Палама, **Машински факултет** у Вогошћи (Српско Сарајево, данас у Лукавици), **Правни факултет** у Илици (Српско Сарајево, данас у Палама), **Музичка академија** у Илици (Српско Сарајево, данас у Лукавици), а у Фочи започиње са радом и Духовна академија Светог Василија Острошког. Она представља насљедника Сарајевске богословије која је прва висока школа српског народа у Босни и Херцеговини у XIX вијеку основана 1882. године. Будући да је временом по квалитету наставе и професорским звањима прерасла у прву српску високошколску установу,

може се рећи да је Сарајевска богословија неформална матица Универзитета у Источном Сарајеву. Послије II свјетског рата Сарајевска богословија није наставила рад зато што су јој просторије национализоване и одузете. Савремена историја Сарајевске богословије почиње 1991. године, када је Синод Српске Православне Цркве донио одлуку да се покрене процес реституције имовине Сарајевске богословије и да се оснује Духовна академија у Сарајеву. Због грађанског рата у БиХ (1992-1995), Духовна академија Светог Василија Острошког је основана 1994. године у Фочи (тада Србињу) као члан Универзитета у Источном Сарајеву, када је и почела са извођењем наставног процеса. Десет година касније добија назив **Православни богословски факултет Светог Василија Острошког**.

Академске године 1995/96 са радом почињу **Академија ликовних умјетности и Факултет за производњу и менаџмент** у Требињу, и Факултет физичке културе (данас **Факултет физичког васпитања и спорта**) у Палама.

Економски факултет у Брчком који је свој рад обновио издвајањем из високошколских установа Универзитета у Тузли, постаје чланица Универзитета у Источном Сарајеву академске 1997/98 године.

Саобраћајни факултет у Добоју, који је настао трансформацијом Више техничке школе, постаје чланица Универзитета у Источном Сарајеву академске 2005/06 године. Исте године, трансформацијом Више школе за спољну трговину у Бијељини настаје Факултет спољне трговине (данас **Факултет пословне економије**) који почиње са извођењем наставног процеса као чланица Универзитета у Источном Сарајеву.

Од тренутка оснивања Универзитет је мијењао своје име, основан првобитно као Универзитет у Сарајеву Републике Српске, затим Универзитет у Српском Сарајеву, а данас носи име Универзитет у Источном Сарајеву.

У тренутку писања извјештаја Универзитет у Источном Сарајеву чине горе поменутих 15 факултета и 2 академије, с тим да је Стоматолошки факултет од 2008. године трансформисан у студијски програм Медицинског факултета.

Универзитет у Источном Сарајеву је од почетка свог рада (од 1993. године) морао за своје ревитализиране факултете обезбједити основне предуслове за рад: одговарајући простор, опрему, кабинете и лабораторије, као и одговарајући број наставника и сарадника за извођење наставе, односно морао је да испуни основне услове за рад које је тада поставило Министарство образовања, науке и културе Републике Српске да би Универзитет и факултети и академије у оквиру њега могли функционисати. Узимајући у обзир скромне услове за рад којима је Универзитет био изложен на самом почетку функционисања, временом је различитим ангажовањима руководства, наставника, сарадника, и осталих заинтересованих за опстанак Универзитета, као и различитим пројектима успио изаћи из фазе преживљавања супростављајући јој концепт стабилизације и ширења мреже Универзитета у источном дијелу Републике Српске. Таква ситуација је подразумијевала успостављање новог концепта организационе структуре узимајући у обзир географску дистрибуцију факултета и академија Универзитета. Између осталог, највећа пажња била је усмјерена на стварање и едукацију властитог наставног кадра и успостављање трендова који су преовлађивали у европском подручју високог образовања. Постајањем чланицом Европске асоцијације универзитета (ЕУА) Универзитет у Источном Сарајеву временом развија и примјењује савремене наставне и научноистраживачке и умјетничке концепте високог образовања, ангажујући се истовремено на пројектима од великог значаја.

Данас је Универзитет у Источном Сарајеву главни генератор развоја локалних заједница у којима се налазе факултети и академије истовремено представљајући стратешки важан фактор развоја Републике Српске, примјењујући основне постулате регионалне и међународне сарадње коју развија са великим бројем институција.

Универзитет у Источном Сарајеву временом је пролазио кроз велики број институционалних промјена које су углавном биле последица високообразовне политике и неопходних трансформација. У складу са свим тим промјенама које су се дешавале, данас можемо рећи да је Универзитет у Источном Сарајеву организован на начин да интегрише 17 организационих јединица (факултете, умјетничке академије, као и наставне базе факултета/ академија које чине цјеловитост рада Универзитета), и да своју наставну дјелатност изводи у складу са болоњским принципима (на свим својим организационим јединицама) од академске 2007/08 године.

1.1.2. Организација високошколске установе

Универзитет у Источном Сарајеву је својим општим актима, у складу са [Законом о високом образовању Републике Српске](#)¹, установио органе управљања и руковођења, стручне органе, и детаљно је регулисао њихову надлежност и одговорност у организацији и управљању Универзитетом. Универзитет у Источном Сарајеву је организован на начин да интегрише 17 организационих јединица (факултете, умјетничке академије, и друге организационе јединице, као и наставне базе факултета/ академија које чине цјеловитост рада Универзитета), при чему организационе јединице немају статус правног лица. Према члану 26. [Статута Универзитета](#) орган управљања Универзитетом је Управни одбор, највише академско тијело је Сенат, а орган руковођења Универзитетом ректор. У складу са чланом 48. Статута Универзитета Универзитет има 4 проректора, и то: проректора за наставу и студентска питања, проректора за међународну и међууниверзитетску сарадњу, проректора за науку, умјетност, истраживање и развој, и проректора за материјалне и људске ресурсе. Сенат образује четири струковна вијећа којим предсједавају проректори по научним областима, и то: вијеће природних и техничких наука, вијеће биомедицинских и биотехничких наука и здравства, вијеће друштвених наука и вијеће хуманистичких наука. Универзитет има директора менаџера који обавља послове који се односе на финансијску сферу Универзитета. Органи факултета, односно академије су научно наставно односно умјетничко наставно вијеће и декан као орган руковођења факултетом, односно академијом. Статутом је дефинисан рад тијела које представља стручно и савјетодавно тијело Сената по питањима квалитета, Комитета за осигурање квалитета. У складу са Кодексом професионалне етике Универзитет образује и Комитет за етичка питања. Остваривање права и заштита интереса студената у надлежности је Студентског парламента, чији је рад регулисан [Статутом Студентског парламента](#).

Организација Универзитета утврђена је у складу са Законом, уз максимално уважавање принципа функционалности, цјелисходности и рационалности. [Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#) уређена је унутрашња организација рада Универзитета у Источном Сарајеву, систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, број извршилаца као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета. Унутрашња организација рада Универзитета уређена је на начин којим се врши повезивање: Ректората Универзитета - путем којег се организује и руководи радом Универзитета, Секретаријата Универзитета - унутар којег се обављају административно - стручни и технички послови за Универзитет и Универзитетских центара - унутар којих се, путем

¹ Народна скупштина Републике Српске (2010) *Закон о високом образовању Републике Српске*. Бања Лука [члан 58-73]

организационих јединица (факултета и академија), изводи наставни, научноистраживачки и умјетнички рад и обављају административно - стручни и технички послови за Универзитетски центар.

Оваква организација Универзитета има задатак да обезбједи јединство организације и координације, економично и рационално повезивање организационих јединица Универзитета, ефикасно провођење програмских циљева и осталих активности из дјелатности Универзитета, осигура извршавање закона, других прописа и општих аката, те стручно и ефикасно вршење послова утврђених законом и Статутом Универзитета. Универзитетски центри који су формиран у циљу рационалног и економичног повезивања организационих јединица лоцирани су у 8 (осам) градова Републике Српске: Требињу, Фочи, Палама, Лукавици - Источно Ново Сарајево, Зворнику, Бијељини, Брчком и Добоју.

Факултети и академије су организовани по Универзитетским центрима - путем којих се реализују студијски програми као основна дјелатност Универзитета:

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ТРЕБИЊЕ

1. Факултет за производњу и менаџмент (студијски програм: Индустијски менаџмент)
2. Академија ликовних умјетности (студијски програм: Ликовна умјетност),

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ФОЧА

3. Медицински факултет (студијски програми: Медицина, Стоматологија, Здравствена њега, Специјална едукација и рехабилитација),
4. Православни богословски факултет "Свети Василије Острошки" (студијски програми: Православна теологија – општи смјер, Православна теологија – практични смјер)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ПАЛЕ

5. Правни факултет (студијски програм: Право),
6. Економски факултет (студијски програм: Економија),
7. Филозофски факултет (студијски програми: Филозофија, Социологија, Педагогија, Историја, Српски језик и књижевност, Општа књижевност и библиотекарство, Енглески језик и књижевност, Географија, Математика и физика, Математика и рачунарство, Психологија, Новинарство, Разредна настава, Општа књижевност и театрологија, Њемачки језик и књижевност, Руски и српски језик и књижевност, Туристичка географија, Предшколско васпитање, Политикологија и међународни односи),
8. Факултет физичке културе, васпитања и спорта (студијски програми: Физичко васпитање, Спорт).

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ЛУКАВИЦА - ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО

9. Електротехнички факултет (студијски програми I циклуса: Електроенергетика, Аутоматика и електроника, Рачунарство и информатика; студијски програми II циклуса: Електроенергетика, Аутоматика и електроника, Рачунарска техника и информатика),
10. Машински факултет (студијски програм: Машинство),
11. Пољопривредни факултет (студијски програми: Пољопривреда, Шумарство),
12. Музичка академија (студијски програми: Музичко педагошко теоријски, Вокално инструментални, Црквена музика и појање).

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ЗВОРНИК

13. Технолошки факултет (студијски програм: Хемијско инжињерство и технологије)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР БИЈЕЉИНА

14. Педагошки факултет (студијски програми: Разредна настава, Предшколско образовање)
15. Факултет спољне трговине (студијски програм: Пословна економија)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР БРЧКО

16. Економски факултет (студијски програм: Економија)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ДОБОЈ

17. Саобраћајни факултет (студијски програм: Саобраћај)

[Шематски приказ унутрашње организације и систематизације радних мјеста](#) чини саставни дио Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста. У оквиру организационих јединица формиране су подорганизационе јединице као што су студијски програми и катедре, на којима се организује и изводи наставни процес. Ефикасност организационе структуре утврђује се редовним подношењем извјештаја о раду свих организационих јединица, служби и сектора Управном одбору, који извјештаје разматра, усваја и даје препоруке за унапређење.

1.2. Приступање високошколске установе Болоњском процесу и достизање циљева из Болоњског процеса

1.2.1. Три циклуса образовања

На Универзитету се организује студиј у три циклуса – степена, у складу са законом. Ови студији се окончавају стицањем одређених квалификација, везаних за опште прописе за сваки циклус, заснованих на исходима учења и стеченим ECTS кредитима/бодовима, а у складу са оквирним квалификацијама за високо образовање на европском подручју и другим међународно признатим степенима високог образовања. Студији на универзитету остварују се на основу лиценцираног студијског програма у складу са [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа](#) и у складу са правилима студирања заснованим на европском систему преноса и акумулирања бодова ECTS, што је Универзитет обезбједио успостављајући [Правила студирања на првом циклусу студија](#) и [Правила студирања на другом циклусу студија](#).

Сви факултети и академије Универзитета су своје студијске програме формално почели изводити у складу са болоњским принципима, односно у складу са реформисаним наставним плановима и програмима, од академске 2007/08 године (дозволе за рад за све студијске програме налазе се у [прилогу](#)). Битно је напоменути да су поједине организационе јединице своју наставу по болоњским принципима почели изводити и раније, тако да од академске 2010/11 године Универзитет организује и студијске програме на другом циклусу студија у складу са болоњским принципима. С тим у вези, Универзитет је лиценцирао такве студијске програме ([прилог Дозвола за рад студијских програма](#)) у складу са [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа](#). То су студијски програми Хемијско инжињерство и технологија, Електроенергетика, Аутоматика и електроника и Рачунарска техника и

информатика. Организација другог циклуса студија на осталим организационим јединицама, у складу са законом, почиње од академске 2011/12 године. Универзитет тренутно нема организоване студије трећег циклуса, што не значи да их неће имати када за то дође вријеме у складу са законом (од 2012/13).

За стицање квалификације степена првог циклуса, потребно је студирати и радити у обиму коме одговара, односно који представља 180-240 ECTS бодова, што обухвата период од три до четири године (или од шест до осам семестара) редовног студирања. Из овога су изузети студиј медицине, који се у првом циклусу вреднује до 360 ECTS бодова, и стоматолошки студиј, који се вреднује до 300 ECTS бодова.

За стицање квалификације степена другог циклуса, потребно је након првог циклуса студирати и радити у обиму коме је еквивалентно 60-120 ECTS бодова, што одговара периоду од једне до двије године (или од два до четири семестра) редовног студирања. За завршетак другог циклуса студија број ECTS бодова мора у збиру са првим циклусом дати 300 бодова, што одговара периоду од пет година редовног студија. Завршен први циклус на Медицинском и Стоматолошком студију одговара завршеном и другом циклусу студија.

Завршен трећи циклус студија стећи ће кандидат који успјешно заврши период редовног студирања и истраживања, еквивалентан периоду од три године, а који се изводи након успјешно завршеног другог циклуса студирања. Овај временски период кандидат може провести или на Универзитету или у неком институту за истраживање који је признат од стране Универзитета и чији је рад усклађен са законом. Трећи циклус студија кандидат завршава одбраном докторске дисертације, чиме стиче научни степен доктора наука одговарајуће научне области. [Уредбом о измјени уредбе о коришћењу академских титула, стицању стручних и научних звања](#) прописана је листа стручних, академских и научних звања за сва три циклуса студија.

1.2.2. Додатак дипломи

Поред дипломе обавезно се издаје и додатак дипломи (на захтјев студента издаје се и на енглеском језику) који садржи вјештине, компетенције и знања носиоца дипломе, како је то предвиђено чланом 125. став 2,3, и 4 [Статута Универзитета](#).

Како се овај додатак веже за студенте који студирају по наставном плану и програму усклађеним са болоњским принципима, већина факултета и академија ће тек у другој половини 2011. године издавати прве додатке дипломи уз диплому о завршеном студију, с обзиром на то да тек у 2011. години могу очекивати први дипломанти који су као прва генерација започели студиј усклађен са болоњским принципима.

[Правилником о садржају јавних исправа које издају високошколске установе](#), између осталог, прописан је и садржај дипломе о стеченом високом образовању и додатак дипломи.

1.2.3 ECTS

Европски систем преносивих бодова (ECTS бодови) уведен је за сваки предмет на свим студијским програмима што се јасно види из свих наставних програма које су организационе јединице прилагале уз свој [ИСОК](#) који чини саставни дио овог ИСОК-а. Овакав вид вредновања уводио се постепено да би у потпуности заживио од академске 2007/08 године на свим предметима свих студијских програма, када се кренуло са извођењем студија у складу са болоњским принципима..

Оптерећење студента је у складу са чланом 6. [Правила студирања на првом циклусу студија](#) Универзитета који дефинише да је у оквиру наставног процеса предвиђен седмични фонд укупно 40 сати, од чега непосредни рад са студентом износи 20-25 сати седмично у оквиру једног семестра. Студентско оптерећење се мјери кроз вријеме потребно да просјечан студент успјешно савлада све предвиђене радне активности, као и све облике провјере знања. Прорачун при одређивању броја ECTS кредита за појединачне предмете вршен је на основу два општа полазишта:

- једна академска година носи 60, а један семестар 30 кредита.
- студент током студирања ради (похађа наставу, консултације, учи, припрема семинарске радове, пројекте и др.) не више од 8 сати дневно, 5 дана у недјељи, тј. укупно 40 сати недјељно (као и сваки други радник).

На основу ових општих полазишта, бодови за предмете су израчунати на сљедећи начин:

- Активности везане за један семестар трају 22,5 седмица (15 седмица наставе + 2 припремне седмице + испитни рокови + празници и слободни дани). Укупан број радних сати студента у семестру износи 22,5 седмица X 40 сати седмично = 900 сати у семестру. Пошто број бодова/кредита по семестру износи 30, то један кредит има вриједност $900/30=30$ сати (један кредит износи приближно 30 сати активности студента на предмету).
- Број сати које студент проведе у активностима везаним за један предмет/курс одређен је на основу броја часова предавања и броја часова вјежби предвиђених за тај предмет као и на основу процјене о потребном броју сати учења и других активности које студент обавља ван наставе (ова процјена зависи од специфичних карактеристика предмета, специфичности садржаја који се изучавају у оквиру предмета као и циљева изучавања предмета). У број сати које студент утроши у активности везане за предмет урачунато је и вријеме потребно за провјере знања.
- Број сати које студент проведе у активностима везаним за један предмет/курс дијељен је са 30 и тако добијен број кредита који припадају том предмету.

Током студија, могуће је изабрати предмете са других студијских програма. Сагласност на изборни предмет даје продекан за наставу организационе јединице.

1.2.4 Цјеложивотно учење

Цјеложивотно учење се дефинише као активност учења током цијелог живота, с циљем унапређивања знања, вјештина и способности и базирано је на сталном приступу учењу и образовању ради стицања нових и обнављања већ стечених знања и вјештина, потребних за учествовање у раду и друштву знања односно друштву које учи. Дакле, цјеложивотно учење подразумијева образовање током школовања, али и послије кроз разне облике неформалног образовања путем курсева, додатних обука или преквалификација и стручног усавршавања. То је процес сталне надоградње и повећања знања стеченог у формалном школском систему с циљем да се усаврше постојеће способности и стекну нова знања и модерне квалификације.

Универзитет је цјеложивотно учење регулисао члановима 90-95. [Статута Универзитета](#). Универзитет организује програме цјеложивотног учења, користећи прије свега иновативне методе и инструменте за подучавање и учење (примјена нових технологија, похађање дописних школа, итд.), користећи простор и опрему Универзитета, који су на располагању у вријеме дневног и седмичног програма наставе. Цјеложивотно учење

може имати за циљ добијање потврде о успјешном завршетку специфичних програма обуке (почетних или континуираних) или надопуњавање или освјежавање знања из одређене области, намијењено за бивше студенте.

Сви факултети и академије су у својим ИСОК достављали различите активности по питању цјеложивотног учења. Истакнуто је, између осталог, следеће:

На Електротехничком факултету у Источном Сарајеву успостављен је програм електронског учења *Networking Academy*, који представља курс који се бави дизајном, изградњом и одржавањем рачунарских мрежа. Полазници курса се припремају се за добијање индустријских сертификата попут *Cisco Certified Network Associate (CCNA)* и *Cisco Certified Network Professional (CCNP)*. Курс је привукао велики број заинтересованих, различитих образовних профила и старосних доба. У плану је организација *ECDL (European Computer Driving License)* курсева, као и других комерцијалних курсева за обуку за рад са специфичним програмима из струке.

На Филозофском факултету се организују и реализују одређени програми из области цјеложивотног учења. Ту спадају: стручни еминари за директоре школа, стручни испити у оквиру којих се полагају педагошка и психолошка група предмета и методике васпитно-образовног рада, семинари за наставнике који током студија нису слушали педагошко-психолошке предмете.

На Медицинском факултету стицање и осавремењавање способности, знања и квалификација здравствених радника проводи се оквиру програма континуиране едукације. Здравствени радници и здравствени сарадници имају право и дужност да у току рада континуирано прате развој медицинске, стоматолошке науке, као и других одговарајућих наука и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапријеђења квалитета свог рада (члан 88) Закона о здравственој заштити (у прилогу). Медицински факултет је организовао више стручних и научних скупова, семинара, као и друге програме континуиране едукације. У 2010. години на Медицинском факултету су одржана два акредитована научна/стручна скупа: „Савремена истраживања системске нефропатије одраслих“, и „III симпозијум доктора стоматологије“.

Музичка академија, кроз различите активности, подстиче студенте и дипломиране студенте, као и педагоге из уско стручних дјелатности на цјеложивотно учење учествовањем на музичким фестивалима, семинарима, такмичењима и на тај начин побољшава квалитет цјелокупног музичког образовања у Босни и Херцеговини, земљама у окружењу и иностранству.

1.2.5 Мобилност студената и наставника

Високо образовање, се између осталих принципа, заснива и на принципима укључивања високошколског система у Републици Српској у европски простор високог образовања и унапријеђење мобилности студената и њихових наставника.

Универзитет, односно Канцеларија за истраживање и развој, као и за међународну сарадњу активно подстиче мобилност наставника и студената, објављујући корисне информације на веб страници Универзитета, помагајући у вези са припремом апликације и сл. Мобилност студената и наставног особља је један од стратешких циљева развоја УИС-а, а тренутно се имплементира кроз два пројекта (HERD I СЕЕРУС мрежа).

Мобилност студената уређена је чланом 121. [Статута Универзитета](#) који у својим ставовима (1),(2),(3) и (4) гарантује мобилност студената и признавање остварених бодова у току боравка на другом универзитету у складу са законом и правилима ЕСТS бодова. Мобилност студената подразумијева провођење одређеног времена на другом универзитету у земљи или у иностранству, посредством међународних програма за

размјену студената или на бази билатералних уговора између универзитета, те се студенту на основу таквих уговора признаје број кредита остварен за вријеме студирања на другом универзитету. Такође прецизно се уређује начин на који студент може остварити мобилност (прилагање одређених докумената).

Дакле, болоњски процес подразумијева велику мобилност студената. О мобилности на нашим факултетима тешко је говорити, јер мобилност постоји у веома малом обиму. Мобилност подразумијева да студенти могу да оду на било који факултет у региону/ Европи, одслушају један или више семестар/а и да им се тај семестар призна на домаћем факултету/ академији. У протеклом периоду на појединим факултетима/ академијама реализовани су овакви програми подржани различитим стипендијама. Студенти самим тим што нису мобилни у односу на колеге у иностранству, студенти нису ни мобилни у својој средини, јер на нашем Универзитету још није у пуном свом капацитету заживјела студентска пракса, иако је према свим принципима реформе образовања кључан фактор у образовању студената.

На појединим факултетима користе се различити пројекти путем којих се остварује мобилност (нпр. ERASMUS, TEMPUS, СЕЕPUS) и сарадња са сродним институцијама, која омогућује наставном особљу и сарадницима стручно усавршавање у иностранству (Шпанија, Аустрија, Њемачка). Поједини факултети су регистровани у СЕЕPUS пројекту везано за размјене и проходности студената на факултетима Западног Балкана. У оквиру појединих пројеката организују се предавања и радионице које посјећују наставници и студенти из иностранства (на примјер, DAAD пројекат). Поједини наставници похађају постдипломске студије и раде докторске дисертације на факултетима и академијама у иностранству.

Савези студената наших факултета и академијама организатори су различитих удружења, радионица, сусрета студената путем којих се едукују и стварају свијест о мобилности.

1.2.6 Исходи учења и провођење квалификационог оквира

Исходи учења су изјаве о ономе што се очекује од студента да зна, разумије и може демонстрирати на крају искуства учења. То су директне изјаве о исходима учења – резултати учења. Они се дефинишу као мјешавина знања, вјештина, способности, ставова и схватања које ће студент постићи као резултат његове или њене успјешне ангажованости у одређеној групи искустава високог образовања. У стварности они су више од тога, односно представљају примјер посебног методолошког приступа за изражавање и опис наставног плана и програма и нивоа, циклуса, изјава о предметним индикаторима и осмишљених болоњских оквира квалификација.

Исходи учења првог и другог циклуса студијских програма који обједињавају знања, вјештине и разумијевање које ће студенти добити завршетком студијских програм односе се на остварење циљева студијских програма (према материјалима који су прилагани за добијање лиценце односно дозволе за рад студијских програма). Циљеви учења за све студијске програме представљени су у [ИСОК-у организационих јединица](#) која чине саставни дио овог ИСОК-а. Сваки ИСОК организационе јединице разматран је и усвојен ([Одлуке о усвајању ИСОК](#)) на сједници вијећа организационе јединице, тако да сви исходи учења дефинисани на нивоу сваког студијског програма, али и на нивоу сваког предмета посебно представљају формалан дио функционисања организационих јединица, али и Универзитета у цјелини. Универзитет планира у наредном периоду реформу исхода учења дефинисаних на нивоу студијског програма, али и на нивоу свког предмета.

Квалификациони оквир је инструмент за класификовање квалификација у складу са низом критеријума за специфичне нивое постигнутог учења, чији је циљ интегрисати и усклађивати националне квалификационе подсистеме и унаприједити доступност, транспарентност, проходност и квалитет квалификација, као и повезивање са тржиштем рада и цивилним друштвом. [Оквир квалификација у БиХ](#)² састоји се од три циклуса, који одражавају и разрађују тзв. „даблинске дескрипторе“, које су министри образовања земаља чланица болоњске декларације усвојили унутар болоњског процеса. Даблински дескриптори су генеричке изјаве о томе шта су типична очекивања у смислу успјеха и способности везаних за квалификације које представљају завршетак сваког од циклуса студија по „болоњи“. Састоје се од сљедећих елемената: знање и разумијевање, примјена знања и разумијевања, генеричке когнитивне вјештине, доношење судова, способности комуницирања и вјештине учења, аутономна одговорност студента и рад са другима. У документу Оквир квалификација у БиХ у прилогу детаљно су наведене квалификације које представљају успјешан завршетак студија првог, другог и трећег циклуса студија.

У складу са наведеним, као и у складу са различитим универзитетским и владиним актима може се правом рећи да Универзитет и све његове организационе јединице спроводе оквир квалификација.

1.2.7 Учесће студената у одлучивању

Статутом Универзитета дефинисана је улога студената у управљању високошколском установом. Један представник студената је члан органа управљања Универзитетом Управног одбора који има укупно 11 чланова³. Студенти су чланови и највишег академског тијела Сената у броју који не може бити мањи од 15% укупног броја чланова Сената, с тим да у структури буду заступљени редовни студенти сва три циклуса студија⁴ (од академске 2011/12 године на цијелом Универзитету реализоваће се други циклус студија). Студенти су чланови и вијећа организационих јединица у броју који не може бити мањи од 15 %, а већи од 20 %⁵. Студенти су чланови и Комитета за осигурање квалитета у броју који не може бити мањи од 15% укупног броја чланова Комитета за осигурање квалитета⁶. Студенти су чланови и различитих Комисија које се формирају на нивоу Универзитета и организационих јединица, као што су Комисија за израду извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета на нивоу Универзитета, иста Комисија на нивоу организационе јединице, као и Комисије за спровођење студентске анкете.

Студенте представнике горе наведених тијела бира студентско представничко тијело, по процедури утврђеној [Статутом Студентског парламента Универзитета у Источном Сарајеву](#) (СПУИС-а). [Имена студената представника Сената и Управног одбора](#) налазе

² Доступно и на

http://www.unssa.rs.ba/lat/kvalitet/osn_doc/ve_dok/3%20BiH%20Okvir%20visokoskolskih%20kvalifikacija%200u%20BiH.pdf

³ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 28-29. стр. 10]

⁴ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 35. стр. 13]

⁵ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 56. стр. 19]

⁶ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 153. став (2) стр. 41]

се у прилогу. [Имена студената представника Комитета за осигурање квалитета](#) се такође налазе у прилогу.

Међусобна права и обавезе између Универзитета у Источном сарајеву и Студентског парламента уређена су [Уговором о међусобним правима и обавезама](#).

Узимајући у обзир заступљеност у свим органима, тијелима и комисијама студентско представничко тијело у потпуности има утицај на доношење универзитетских одлука, а између осталог како је дефинисано и [Законом о високом образовању Републике Српске](#) (члановима 77. и 80.) студенти узимају у обзир приликом избора у звање наставника и сарадника на сједницама Сената и вредновање наставничких способности.

Универзитет редовно, два пута годишње, а по једном на крају сваког семестра, спроводи електронским путем⁷ вредновање квалитета студија од стране студената у којем је студентима омогућено да слободно и анонимно изнесу своје мишљење о студијском програму, службама, свим предметима које су слушали у семестру који оцјењују, као и свим наставницима и сарадницима. Током 2010. године Комитет за осигурање квалитета је активно радио на изради Правилника о студентском вредновању квалитета студија којим се дефинишу области, циљ, начела, методе и организација студентског вредновања квалитета студија на Универзитету и организационим јединицама у саставу Универзитета, начин чувања потребне документације, увид у резултате вредновања и поступање након спроведеног вредновања. Резултати о студентској анкети се користе приликом избора у звање у складу са Законом о високом образовању Републике Српске (члан 77. и 80.), али и у кориговању одређених сегмената вредновања за које су утврђене ниске оцјене.

1.3. Наставни процес и методе едукације

Квалитет наставног процеса огледа се кроз квалитетну процедуру избора наставника и сарадника према релативно високим критеријумима Универзитета у Источном Сарајеву. Квалитет наставника и сарадника провјерава се на неколико нивоа (катедре, вијеће организационе јединице, струковно вијеће Сената, и Сенат Универзитета). Поред несумњивих стручних знања у поступку провјере кроз унапријед дефинисане критеријуме за избор, врши се и провјера професионалних вјештина и односа према студентима у наставном процесу. Оцјена вредновања педагошког рада наставника и сарадника од стране студената постаје један од важнијих елемената код избора и напредовања наставника. Вредновање педагошког рада наставника од стране студената врши се два пута годишње електронским путем. Добијене оцјене за све области вредновања разматра Сенат Универзитета и предлаже корективне мјере за побољшање.

Како наставни процес представља скуп активности планирања, извођења и контроле извођења наставе, те обухвата предавања, све врсте вјежби, праксе и испитивање студената, јасно је да у његовој реализацији учествују студенти, наставници, сарадници – асистенти и лаборанти, студентска служба, библиотека, те органи факултета/ академије – научно-наставно/ умјетничко-наставно вијеће, продекан за наставу, декан. Све активности наставног процеса остварују се уз међусобни контакт и везе свих учесника.

Катедра задужена за реализацију студијског програма предлаже листу одговорних наставника и сарадника за извођење вјежби и упућује је продекану за наставу и

---

⁷ Доступно на <http://anketa.unssa.rs.ba/>

деканском колегијуму (који чине декан, продекани, шефови катедри и секретар факултета/ академије), на коме се разматра и упућује вијећу организационе на усвајање, након чега се о тој листи изјашњава Сенат Универзитета и доноси коначну одлуку. Вијеће организационе јединице, на почетку академске године, усваја Календар наставних активности, који обухвата почетак и крај наставе у зимском и љетном семестру, као и термине за све испитне рокове, са обавезном паузом од седам дана између термина. Катедре састављају мјесечни распоред часова који се објављује на огласној табли и на сајту организационе јединице (распоред садржи сљедеће податке: назив студијског програма, школска година – мјесец - дан, назив предмета – податак о типу наставе, тј. да ли су у питању вјежбе или предавања; број учионице и вријеме).

У наставном плану предмета дефинисан је и план извођења наставе – садржај предмета по седмицама. Политику и поступке испитивања и оцјењивања студента утврђује Сенат [Правилима студирања](#). [Статутом](#) је, у оквиру општих правила студирања, дефинисано и оцјењивање (чланови 107., 108., 109., 110. и 111., страна 29.). Рад студената се прати и оцјењује континуирано, при чему се за сваки облик активности и путем провјера знања у току семестра, као и на завршном испиту, додијељују бодови. Наставним планом је дефинисано које су то обавезне наставне активности и са колико бодова се вреднују. Предметни наставник је обавезан да на почетку наставе упозна студенте са методологијом организације наставе, праћења и оцјењивања, карактером и садржином завршног испита, структуром укупног броја поена и начином формирања оцјене. Провјере знања врше се у складу са дефинисаним планом провјере знања која је наведена у наставном програму.

Наставне методе и методе едукације су разноврсне и разликују се од студијског програма до студијског програма, од предмета до предмета. Наставни процес се реализује углавном кроз фронтални облик рада - предавања, интерактивни облик рада - аудиторне и лабораторијске вјежбе, израду задатака и пројеката, истраживачких задатака, приступних и семинарских радова, интерактивних радионица, експерименталне вјежбе, практичне радове на пацијентима (Медицински и Стоматолошки факултет), Case/study, и сл.

1.4. Научноистраживачки и умјетнички рад

Развој и усавршавање наставног особља обавезно обухвата и константан научно-истраживачки и умјетнички рад. Настава се спроводи према утврђеним наставним плановима, тако да је остављен мали простор да се знања до којих се долази научно-истраживачким радом укључе у наставни процес, али поједине организационе јединице с друге стране свој истраживачки и умјетнички рад обавезно имплементирају у наставни процес. Како је научно-истраживачки и умјетнички рад саставни дио радног ангажмана запослених на Универзитету он се организује као дио радног односа ангажованих на Универзитету.

На Универзитету не постоји Правилник о научно-истраживачком и умјетничком раду, као ни план и програм научно-истраживачког и умјетничког рада на факултетима и академијама. Међутим, постоје одлуке којима вијећа организационих јединица одређују политику коју ће подржавати у научно-истраживачком и умјетничком раду. Тим одлукама је одређено да се свим асистентима и вишим асистентима омогући да заврше магистарске и докторске студије и да ће организационе јединице ангажовати све своје ресурсе да би у што краћем времену дошли до властитог кадра различитим активностима. Такође, поједина вијећа организационих јединица су наметнула обавезу да сви наставни радници морају конкурисати за пројекте које финансира Министарство

науке и међународни фондови за научно-истраживачки рад. Остале организационе јединице због неопходности унапређивања наставног процеса али и непрестаног доказивања у струци посвећују много пажње истраживачком и умјетничком раду. Јасна политика истраживачког и умјетничког рада постоји на свим организационим јединицама.

Сви реализовани пројекти дају допринос развоју науке и студијских програма. Све је више пројеката, финансираних из различитих извора, у која је Универзитет укључен, као и његове организационе јединице.

Како област није уређена правилницима, обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника се не прати системски. Очекује се евидентирање научних радника преко Картона научних радника на нивоу цијеле Републике Српске, али и Универзитета. Наставници и сарадници не подносе извјештаје о резултатима истраживања органима факултета, већ финансијерима пројеката у која су укључени.

У научно-истраживачки и умјетнички рад су дјелимично укључени и студенти.

Велики број организационих јединица је доста активан по питању организовања научних/ умјетничких скупова, конференција, семинара и сл., што се детаљно може прегледати у ИСОК-у сваке организационе јединице.

Научно истраживачки рад представља поље на којем је највише могуће унаприједити квалитет. Универзитет у свом саставу нема организоване институте као организационе јединице.

1.5. Међународна сарадња

Међународна сарадња је централизована на нивоу Универзитета, с обзиром на то да је Универзитет интегрисана институција.

Универзитет у Источном Сарајеву има потписано 29 Општих споразума о сарадњи, што је у надлежности Ректора, односно канцеларије за међународну и међууниверзитетску сарадњу, те 13 Посебних споразума, који се потписују од стране организационих јединица, а на основу Општег споразума.

У току 2010. године, УИС је потписао: 2 Општа и 6 Посебних споразума са академским и неакадемским институцијама (види [Прилог и приложене копије Споразума](#)).

Универзитет активно учествује у „Темпус“ програмима као и у ФП7.

Универзитет, односно Канцеларија за истраживање и развој, као и за међународну сарадњу активно подстиче мобилност наставника и студената, објављујући корисне информације на веб страници Универзитета, помагајући у вези са припремом апликације и сл.

Мобилност студената и наставног особља је један од стратешких циљева развоја УИС-а, а тренутно се имплементира кроз два пројекта (HERD I CEEPUS мрежа).

Универзитет има Канцеларију за међународну и међууниверзитетску сарадњу, путем које спроводи зацртане активности: заједничка пријава пројеката, мобилност и развој *Curriculum* за одређене студијске програме, а како је то прецизирано Посебним споразумима.

Тренутно је у току припрема новог Статута и правилника УИС-а, којима ће ова област бити регулисана, односно обезбиједиће се материјални ресурси за мобилност студената и наставног особља, као и унапређење међународне сарадње.

1.6. Везе с окружењем, привредом и социјалним партнерима

Министарство просвјете и културе Републике Српске води активну политику у пољу високог образовања на успостављању чврсте везе између потреба окружења и студијских програма које нуди Универзитет. С тим у вези, уколико се на евиденцији незапослених у Заводу запошљавања РС појави суфицит кадрова, Министарство реагује на начин да укида или смањује уписне квоте. За Универзитет ово је веома неповољна ситуација из разлога што нарушава имиџ Универзитета, и ствара свијест спољашњих корисника о могућем даљем непостојању таквог факултета/ академије уопште и ствара трошкове због будуће промоције након прекинутог уписа.

Чланови Управног одбора, органа управљања Универзитетом, су представници спољашњих корисника⁸ које именује Влада Републике Српске. На тај начин они су инволвирани у доношење стратешки важних одлука по Универзитет. Чланови Комитета за осигурање квалитета су такође представници спољашњих корисника. Са њиховим одзивом сједницама Универзитет није задовољан из разлога што немају никаквог интереса у раду Комитета, тако да Комитет већ одавно функционише без њих.

Комуникација факултета и академија са окружењем одвија се на начин да се студенти појединих организационих јединица обучавају на различитим институцијама изводећи практичну наставу и различите лабораторијске и друге вјежбе. Без институција из окружења настава на факултетима и академија би била отежана, односно студентима се не би пружала практична сазнања која су пријеко неопходна. Са одређеним бројем институција из окружења склопљени су и различити споразуми.

Универзитет посебну пажњу треба усмјерити у јачању веза са окружењем, проширивањем мреже спољашњих партнера, а све у циљу побољшања квалитета наставног и истраживачког, односно умјетничког процеса.

1.7. Финансирање високошколске установе

Релевантна законска основа за финансирање високошколских установа је

1. Закон о високом образовању „Сл. гласник Републике Српске“ (85/06)
2. Закон о високом образовању „Сл. гласник Републике Српске“ (73/10)
3. Закон у буџетском систему РС „Сл. гласник Републике Српске“ (54/08)
4. Закон о извршењу буџета за 2010. године „Сл. гласник Републике Српске“ (1/11)

Средства за обављање дјелатности високог образовања јавним високошколским установама обезбјеђују се из сљедећих извора:

- а) буџета Републике,
- б) властитих прихода,
- в) буџета јединица локалне самоуправе,
- г) донација и
- д) других извора.

Високошколска установа није у позицији да може дугорочно планирати финансијску сигурност за реализацију наставног процеса, научно-истраживачког рада и умјетничких пројеката јер основни извор средстава неопходних за наставни и научни програм се дефинише у Буџету Републике Српске. Средњорочни буџетски оквир је могуће планирати и то на бази компарације података из ранијег периода а са малом могућношћу креирања визије за повећање средстава у будућем периоду и то због буџетских ограничења.

---

⁸ Види став (2), члан 6. [Правилника о осигурању квалитета](#)

Властити приходи високошколских установа представљају мањи дио укупно потребних средстава и користи се за потребе финансирања континуитета пословних активности и најчешће компензирају недостајућих средстава у буџету. Властита средства – приходи посебно ограничење трпе због школарина које су у категорији јавних прихода и представљају недостајућа средства посебно за набавке сталних средстава као и неопходне опреме.

Из буџета Републике Српске високо школска установа добија средства за бруто плате, накнаде и материјалне трошкове. Систем трошења односно повлачења средстава је на принципу 1/12 и у 2010. години смо били у стању потребе пријевременог уноса само за бруто плате. Посебно је тешко измирити обавезе за материјалне трошкове јер је њихов проценат расположивости на мјесечном нивоу изузетно мали тако да смо у немогућности измирити доспјеле обавезе.

Високошколска установа добија и одређена финансијска средства из европских и других пројеката, с обавезом повлачења и трошења како је дефинисано у Уговору и Буџету Пројекта. Најчешће је случај да високошколској установи остаје мало финансијских средстава јер је потреба набавке неопходне опреме приоритетна у реализацији ових пројеката. Ова област је регулисана и интерним актом али је обавеза да се поштује склопљени Уговор и Буџет пројекта.

Остали извори финансирања високошколских установа су мали и у 2010. години су износили 541.980 КМ са сљедећом структуром:

Помоћи од општина 298.207 КМ

Помоћи од државе 243.773 КМ

Видљиво је да су остали извори финансирања резултат позиције организационе јединице у локалној заједници или су резултат потребе и услова тржишта.

Високошколска установа врши расподјелу средстава у складу са усвојеним Буџетом и финансијским планом Универзитета, а прерасподјела се дешава само у случају исказане а непланиране потребе која је изузетно значајна за Универзитет.

Од 2008. године функционише трезорски систем финансијског пословања на интегрисаном Универзитету, што значи да је систем контроле заступљен и обавезујући и то на два нивоа: први ниво је ректорат стручним службама и други ниво Министарство финансија.

С обзиром да постоји континуирана потреба за додатним средствима и то за набавку сталних средстава, обезбјеђивања пословних грађевинских потреба, као и унапређења опреме за наставни процес, кредитна средства су потребна. Међутим високошколска установа има законском регулисан начин кредитног задужења гдје је неопходно добити одобрење од надлежног Министарства као и Министарства финансија.

Препоруке за унапређење.

- повећати ефикасност трезорског систем пословања
- појачати интерне контролне поступке
- подстицати централизацију информација и финансија
- побољшати систем извјештавања
- рационално планирање
- контуирано проводити мјере штедње и рационалног пословања

1.8. Простор и опрема, информатички и библиотекарски ресурси

Узимајући у обзир да су сви студијски програми Универзитета, као и факултети и академије прошли поступак лиценцирања у складу са [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#) може се с правом рећи да Универзитет обезбјеђује довољно ресурса за запослено особље и студенте.

Адекватност свих ресурса који се налазе на факултетима, академијама и Универзитету континуирано се оцјењује крајем сваке године., сви ресурси и расположива опрема се пописују, утврђује њихова вриједност, односно испитује се њихова функционалност, старост и ергономичност. На основу ових евиденција посебна Комисија оформљена у ову сврху даје приједлог отписа одговарајуће опреме и набавке нове опреме на мјестима гдје је то неопходно.

Студенти путем студентске анкете имају могућност да дају своју оцјену, препоруку, примједбу и похвалу за функционалност ресурса са којима долазе у додир, као и опште задовољство са простором факултета/ академије који похађају.

Универзитет има увид у расположиве ресурсе на свим факултетима, академијама, расположиви простор, број студената, што значи да је израда различитих показатеља ефикасности (индикатори) могућа у било које вријеме. У прилогу су дате уопштене [табеле за простор и опрему](#) за све факултете и академије који се тичу зграде у којој су смјештени, просторија за наставу и практичну наставу, просторија за администрацију, студентски стандард, и сл.

Изградња нових капацитета, набавка нове опреме у учионице, кабинете, лабораторије и сл. зависна је највећим дијелом од расположивих финансијских средстава са којима Универзитет располаже, али и различитих донација од стране спољашњих корисника.

Веома је важно напоменути да Универзитет у 2011. години очекује испорука великог броја различите опреме за све факултете и академије (попис опреме су састављали факултети и академије сагласно својим потребама) која ће се добити посредством аустријског кредита. Овај кредит неће отплаћивати Универзитет већ Влада РС у складу са уговореним условима, што представља веома битан показатељ да Универзитет није препуштен сам себи већ је подржан од стране оснивача.

У [табели за простор и опрему](#) налази се спецификација расположиве информатичке опреме за обезбјеђење извођења наставе и практичне наставе. Битно је напоменути да информатичка подршка није неопходна за све облике наставе.

Сви факултети и академије, као и Универзитет располажу са рачунарском мрежом прикљученом на интернет. Обезбјеђени су рачунари за канцеларије већине наставника и сарадника, административног особља, као и за студентски стандард, што је видљиво у табели у прилогу. Наиме, сви факултети и академије су у својим ИСОК достављали податке о информатичкој опреми и расположивим софтверима и лиценцама, што је видљиво у ИСОК-у организационих јединица.

Поједине организационе јединице не располажу лиценцираним софтверима.

Ректорат Универзитета је Студентском парламенту обезбједио канцеларију са рачунаром и приступом за интернет. Већина факултета и академија је исто обезбједила за своје Савезе студената. Подаци о томе су доступни у [табели за простор и опрему](#).

Универзитет нема универзитетску библиотеку због географске расподељености, већ се библиотеке налазе у универзитетским центрима, односно градовима гдје се факултети и академије налазе. Сви факултети и академије су морале 2007-2008 задовољити услов из [Уредбе о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#) који се односи на библиотеку и

број библиотечких јединица. Детаљна спецификација простора и опреме библиотека се налазе у [табели за библиотеку](#).

Студенти путем студентске анкете изражавају своје мишљење о раду библиотеке и доступности литературе.

1.9. Студенти

Да би обезбједио задовољавајући квалитет студената, Универзитет путем конкурса, према унапријед утврђеним и јавно објављеним критеријумима, врши селекцију пријављених средњошколаца, што обезбјеђује упис кандидата за које је утврђено да су својим успјехом у средњој школи и бројем освојених поена на пријемном испиту стекли довољан квантум знања за успјешно укључивање у процес наставе на студијске програме Универзитета.

Универзитет обезбјеђује једнакост студената у приступу студијским програмима. Сенат Универзитета доноси одлуку о расписивању конкурса за упис на студије, који поред осталог садржи услове за упис, мјерила за утврђивање редослиједа кандидата, поступак спровођења конкурса и начин и рокове за подношење жалби. Број студената за упис утврђује Сенат на основу приједлога организационих јединица, а коначно одобравање даје Министарство просвјете и културе, односно Влада РС. Конкурс за упис на студијске програме јавно се објављује.

Предвиђено је да се редослијед кандидата за упис у прву годину студија утврђује на основу општег успјеха постигнутом у средњем образовању и резултата постигнутог на пријемном испиту.

Студенти који су примљени и уписани на Универзитет улазе у уговорни однос са Универзитетом. Уговорним односом утврђују се права, обавезе и одговорности студената, услови студирања, права и обавезе Универзитета и организационих јединица према студентима и сва остала питања регулисана Статутом Универзитета и другим актима Универзитета. Облик и форму уговора прописује ректор Универзитета. Уговоре са студентима потписује декан факултета односно умјетничке академије, по овлаштењу ректора Универзитета. Након уписа на Универзитет, студенту се издаје студентска књижица (индекс).

Универзитет обезбјеђује равноправност и једнаке могућности студентима и забрањује и срећава сваки вид дискриминације по било којем основу (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално и социјално поријекло, језик, вјероисповјест, политичко или друго мишљење, и друго). На Универзитету је наставни процес организован на начин који свим студентима пружа једнаке могућности, што подразумијева обезбјеђивање адекватних услова студирања за студенте са инвалидитетом и уважавање разлика међу студентима.

Све организационе јединице Универзитета редовно издају Информатор за бруцоше или примјењују друге методе обавјештења и информисања будућих студената, о студијском програму, режиму студија, правима и обавезама студената и сл. Издавањем ових публикација и објављивањем основних информација о организационим јединицама и Универзитету уопште, обезбјеђује се да сви буду информисани о свим питањима везаним за студије, као и о организацији и раду Универзитета и његових организационих јединица, њихових органа и служби.

Универзитет је својим актима регулисао оцјењивање студената у испуњавању предиспитних обавеза и на испиту. Правилима студирања је предвиђено да се рад и знање студента прати и да се оцјењује континуирано у току семестра и на завршном испиту. Евиденцију оцјењивања води стручна служба факултета/ академије. Студенту

се додјељују поени за сваки издвојени облик провјере рада и оцјене знања, у складу са ECTS правилима. У структури укупног броја поена, најмање 50% мора бити предвиђено за активности и провјере знања у току трајања наставе. У оквиру трајања наставног процеса у току сваког семестра (15 седмица наставе) могу се организовати редовне провјере и ванредна провјера знања у виду: тестова, квизова, диктата, конверзације и најмање два колоквија. Студенти су обавезни присуствовати свим провјерама знања.

Осигурање квалитета у оцјењивању студената остварује се редовним праћењем и контролом квалитета у оцјењивању и резултата оцјењивања и предузимањем корективних мјера у случају да су квалитет у оцјењивању и резултати оцјењивања испод стандардног нивоа квалитета.

Универзитет је успоставио правила о полагању испита која осигуравају пуну објективност у оцјењивању. Предвиђено је правило о јавности испита, као и правило о полагању испита пред испитном комисијом.

Стандарди професионалног понашања наставника према студентима предвиђени су Кодексом професионалне етике Универзитета.

Универзитет је путем самоевалуационог извјештаја обезбједио системско праћење и провјеру пролазности студената, по предметима, студијским програмима.

Универзитет је обезбједио да студенти у пуној мјери учествују у одлучивању, активним учешћем њихових представника у Управном одбору, Сенату, Комитету за осигурање квалитета и другим тијелима неопходних за функционисање одређених сегмената Универзитета.

Важно је напоменути и редовне студентске евалуације електронским путем које се спроводе два пута годишње.

Свака организациона јединица у свом ИСОК-у садржи студентски дио извјештаја који је писан од стране Савеза студената свих факултета и академија.

1.10. Статистички подаци

	I циклус		II циклус		III циклус	
Број студијских програма:	44		4		-	
СТУДЕНТИ И ДИПЛОМЦИ						
Број студената (на свим годинама)	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	
Укупан број студената I циклуса	11681	12646	12032	13312	13118	
Укупан број студената II циклуса	290	675	952	888	838	
Укупан број студената III циклуса	18	39	55	37	35	
УКУПАН БРОЈ СТУДЕНАТА:	11989	13360	13039	14237	13991	
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	
Број дипломираних	768	945	1253	1145	1234	
Магистрирало	49	50	53	44	62	
Докторирало	19	18	25	16	16	
АКАДЕМСКО ОСОБЉЕ						
Број обављених избора у научна и умјетничко- наставна звања	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	
Редовни професор	8	4	11	11	8	
Ванредни професор	10	7	16	21	14	
Доцент	21	10	34	28	15	
Виши асистент	10	18	37	31	31	

Лектор					1				
Асистент	28		11		43	49		26	
Предавач високе школе	1					2		3	
Умјетнички сарадник					2				
Укупан број обављених избора		78		50	144		142		97
Број академског особља у 2010.	Ред. проф.	Ван. проф.	Доцент	Лектор	Виши асистент	Асистент	Виши умј. сар.	Умј. сарадник	Предавач
Стално запослени	55	60	91	4	124	138	1	3	3
Хонорарни	143	78	60	1	4	8	1	1	2
Број академског особља у 2010.	Ред. проф.	Ван. проф.	Доцент	Лектор	Виши асистент	Асистент	Клинички сарадници		
Допунски рад	16	26	33	1	16	7	33		
РЕСУРСИ И ИНФРАСТРУКТУРА									
Површина учионочког простора [м ²]					15607,88				
Површина библиотечког простора [м ²]					2305,24				
Површина лабораторијског простора [м ²]					4531,11				
Број амфитеатара и/или великих предаваоница					31				
Број учионица					144				
Број сједећих мјеста за наставу за студенте					8811				
Број рачунарских учионица					30				
Број рачунара у рачунарским учионицама					396				
Укупан број рачунара					878				
Број лабораторија					54				
Укупан број библиотечких јединица					163795				
Број особа запослених у библиотеци					27				
Укупан број административног особља					387				
Укупан број особља у студентским службама					42				

2. ПРОВОЂЕЊЕ САМОЕВАЛУАЦИЈЕ

Као редовна активност Универзитета у Источном Сарајеву, писање Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета (ИСОК) за календарску 2010. годину имало је одређене новине у односу на 2009. годину, које су истакнуте у уводном дијелу, а тичу се израде ИСОК-а Универзитета и свих његових организационих јединица у складу са [Критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ](#). Ова чињеница је веома битна јер Универзитет у Источном Сарајеву спроводи обуку, ствара свијест и предузима све неопходне елементе како би будући процес акредитације високошколских установа у Републици Српској дочекао спреман, а што је у складу са чланом 25. [Закона о високом образовању Републике Српске](#).

Сенат Универзитета је на својој 36. сједници одржаној 23.09.2010. године донио [Одлуку](#) којом се покреће иницијатива за израду Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета Универзитета за календарску 2010. годину и задужио Комитет за осигурање квалитета да именује Комисију која ће ИСОК сачинити у писаној форми.

2.1. Тим за самовредновање

Сенат Универзитета је, на основу приједлога Комитета за осигурање квалитета, на 37. сједници одржаној 21.10.2010. године именовао [Комисију за израду ИСОК-а Универзитета за календарску 2010. годину](#), коју је задужио да припреми [форму и минималне елементе израде ИСОК-а](#) на организационим јединицама и Универзитету. Комисија је у новембру одржала и практични семинар у ректорату Универзитета, гдје је детаљно представљена форма и минимални елементи израде ИСОК-а представницима свих организационих јединица, и то продеканима за наставу и сарадницима за осигурање квалитета.

Све организационе јединице су у складу са ставом (2) члана 20. [Правилника о осигурању квалитета](#) образовале своје [Комисије за израду ИСОК-а](#), које су биле задужене да поступак израде ИСОК-а у потпуности координишу и направе задужења на свакој организационој јединици.

2.2. Поступак самовредновања

Провођење поступка израде ИСОК-а спроведено је у складу са радном верзијом Правилника о самовредновању и оцјени квалитета који се усвојио у 2011. години на сједници Сената. Начин спровођења поступка вредновања на Универзитету од 2008. године уређен је [Правилником о осигурању квалитета](#) (од члана 19.) што је у потпуности пружио основу за организовање оваквог поступка израде ИСОК-а.

Израда извјештаја се заснивала на начин да су све организационе јединице, односно Комисије задужене за израду ИСОК-а на ОЈ, сачиниле своје Извјештаје у складу са [формом и минималним елементима](#) које је прописао Комитет за осигурање квалитета, а затим је универзитетска комисија сачинила универзитетски ИСОК на основу [Одлуке о задужењима](#) коју је прописао Ректор Универзитета. Највеће оптерећење у цијелом поступку је поднијела Канцеларија за осигурање квалитета која је овај поступак координисала на свим организационим јединицама.

Поједине организационе јединице своје ИСОК-е су доставиле релативно касно због грешака након чега су им враћани на дораду, а које су уочене приликом контроле од стране Канцеларије за осигурање квалитета. Тек када је и последња организациона јединица доставила свој ИСОК, што се десило крајем мјесеца априла, универзитетска Комисија је почела са својим радом и обједињавањем свих резултата.

II ГЛАВНИ ДИО

КРИТЕРИЈУМИ

У овом поглављу Универзитет је приказао испуњеност сваког од [критеријума за акредитацију високошколских установа у БиХ](#).

За сваки критеријум и подкритеријум представљено је тренутно стање, потврда испуњености од стране одговорне Комисије, препоруке за унапређење квалитета и документације која поткрепљује тврдње наведене за сваки критеријум, а која представља саставни дио овог Извјештаја.

Велики број документације која се налази у прилогу овог ИСОК-а се налази доступна и електронским путем, на што је указано у самом тексту.

Критеријуми за акредитацију високошколских установа су садржани на сљедећи начин:

- Критеријум 1. Развој и стратегија високошколске установе
- Критеријум 2. Систем унутрашњег обезбјеђивања квалитета
- Критеријум 3. Процедуре за обезбјеђивање квалитета студијских програма
- Критеријум 4. Процедуре за оцјењивање студената
- Критеријум 5. Квалитет наставног особља
- Критеријум 6. Квалитет ресурса
- Критеријум 7. Информациони систем
- Критеријум 8. Презентација информација за јавност
- Критеријум 9. Међународна сарадња

Приликом анализе степена испуњености критеријума у тексту који слиједи, користиће се сљедећа лествица која свједочи о потврди испуњености критеријума успостављена на сљедећи начин:

- **потпуно испуњен критеријум**
- **задовољавајуће испуњен критеријум**
- **дјелимично испуњен критеријум**
- **критеријум је непотпун**

КРИТЕРИЈУМ 1. РАЗВОЈ И СТРАТЕГИЈА ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ

	Критеријум 1.1.	Критеријум 1.2.	Критеријум 1.3.
Испуњеност	задовољавајуће	задовољавајуће	дјелимично

Критеријум 1.1. Високошколска установа израђује стратегију у поступку јавног консултовања са свим заинтересованим странама, формално је усваја и чини је јавно доступном.

Тренутно стање.

Универзитет посједује [Стратегију развоја 2007-2011](#) израђену од стране руководства Универзитета која је доступна на web страници Универзитета⁹. Приједлог Стратегије развоја 2007-2011 је урађен у консултацији са представницима унутрашњих и спољашњих корисника Универзитета, односно са свим релевантним и заинтересованим странама.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајуће.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Редефинисати Стратегију Универзитета у Источном Сарајеву за одређени период у консултацији са наставним и ненаставним особљем, студентима, владиним и невладиним сектором, локалном заједницом, привредним субјектима, послодавцима и осталим релевантним партнерима, формално је усвојити и као такву је учинити јавно доступном на web страници Универзитета.

Израдити документ који утврђује основе стратешког планирања, као што су начин утврђивања стратегије, корисници који се консултују приликом израде стратегије, тијело које усваја стратегију, као и тијело које реализује стратегију.

Прилог.

[Стратегија развоја Универзитета у Источном Сарајеву 2007-2011](#)

Критеријум 1.2. Стратегијом високошколска установа утврђује своју мисију и визију, стратешке циљеве, те релевантне планове и активности за сваки стратешки циљ.

Тренутно стање.

У наведеној Стратегији развоја за период 2007-2011. Универзитет има дефинисану мисију, визију и стратешке циљеве, као и задатке и индикаторе за сваки стратешки циљ.

⁹ Приједлог – Стратегија развоја 2007-2011. Универзитет у Источном Сарајеву. Доступно на: http://www.unssa.rs.ba/lat/kvalitet/prijedlog_strategija_razvoja%202007_2011.pdf [31.12.2010. године]

Мисија, визија и стратешки правци развоја Универзитета дефинисани су први пут у Плану институционалног развоја Универзитета 2003-2008¹⁰.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајуће.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Израдити процедуре/ поступке за израду планова и активности који дефинишу одговорности, рокове и ресурсе за спровођење активности које Универзитет намјерава постићи.

Прилог.

[Стратегија развоја Универзитета у Источном Сарајеву 2007-2011](#)

Критеријум 1.3. Високошколска установа има ефикасан систем и процедуре за праћење испуњења планова и реализацију стратешких циљева.

Тренутно стање.

Универзитет по потреби врши анализу и ревизију ефикасности постављених циљева у Стратегији развоја. Специјалан тим на Универзитету који се бави Стратегијом не постоји на Универзитету (није предвиђен систематизацијом), али и у региону и шире.

Извјештајима о самовредновању и оцјени квалитета, али и одређеним интерним контролним поступцима установљава се испуњење одређених планова и реализација стратешких циљева.

Ректорату Универзитета сви факултети и академије, и стручне службе, достављају годишње извјештаје о раду, који постају предмет анализе ректората, након чега се установљавају будући правци развоја на основу анализе испуњења претходних планова и циљева.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимично.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Током израде Стратегије развоја Универзитета потребно је упоредо радити на изради процедура за праћење испуњења стратешких планова и реализацију стратешких циљева којима ће бити дефинисане одговорности за праћење и реализацију.

Стратегија треба да буде стални предмет расправе на Универзитету на основу чега треба да подлијеже редовном обнављању стратешких циљева и планова, у складу са пословањем Универзитета.

Након успостављеног система наведеног у првој реченици потребно је вршити редовну унутрашњу провјеру квалитета таквог система.

Прилог.

Нема.

¹⁰ Универзитет у Источном Сарајеву (2004) *План институционалног развоја Универзитета 2003-2008. год.* Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву

SWOT анализа Критеријума 1.

S	снаге	Универзитет је интегрисана високошколска установа са факултетима и академијама као организационим јединицама. Универзитет посједује подлогу за израду стратегије, јер се анализа стања, односно израда Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета Универзитета врши редовно у последње двије године.
W	недостаци	Непостојање одговорности за израду стратегије Универзитета у унутрашњим нормативима и актима Универзитета.
O	могућности	Стратегијом Универзитет би повећава свој рејтинг у региону, Европи и свијету дајући допринос изградњи друштва заснованог на знању, одрживом развоју локалних заједница, развијања концепта цјеложивотног учења, промовисању универзалних вриједности и циљева савременог универзитетског образовања.
T	опасности	Без стратегије развоја Универзитет не би био у могућности добити позитивну оцјену Комисије за акредитацију која буде задужена за спровођење тог процеса на нашем Универзитету, односно зах. Таква ситуација може довести до тенденције пада уписа студената на Универзитет, и ствара лошу слику о Универзитету.

КРИТЕРИЈУМ 2. УПРАВЉАЊЕ, УНУТРАШЊЕ ОБЕЗБЈЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА И КУЛТУРА КВАЛИТЕТА

	Критеријум 2.1	Критеријум 2.2	Критеријум 2.3	Критеријум 2.4	Критеријум 2.5
Испуњеност	задовољавајућа	задовољавајућа	дјелимично	потпуно	потпуно

Критеријум 2.1. Високошколска установа има ефикасну организацијску и управљачку структуру, које су формализоване правним актима.

Тренутно стање.

Статутом Универзитета¹¹ и Законом о високом образовању Републике Српске¹² успостављен је организациони систем управљања и руковођења, јасно су дефинисане улоге и надлежности управних и руководећих тијела, начин избора управног одбора, ректора, проректора, директора менаџера, генералног секретара, вијећа организационе јединице и декана, уређени су права и обавезе Универзитета према оснивачу, основе организације, органи и начин рада, права и обавезе организационих јединица, обављање наставно-научног, научноистраживачког, стручног или умјетничког рада, поступак избора у академска звања, начин остваривања права и обавеза особља и студената, организовање особља и студената, осигурање квалитета, јавност рада, евиденције и јавне исправе, признавање страних високошколских исправа и вредновање страних студијских програма, финансирање Универзитета, као и друга питања од значаја за рад Универзитета.

Универзитет у Источном Сарајеву је организован на начин да интегрише 17 организационих јединица (факултете, умјетничке академије, и друге организационе јединице, као и наставне базе факултета/ академија које чине цјеловитост рада Универзитета), при чему организационе јединице немају статус правног лица.

Орган управљања Универзитетом је Управни одбор¹³. Највише академско тијело Универзитета је Сенат¹⁴. Орган руковођења Универзитетом је ректор¹⁵. Универзитет има четири проректора, и то: проректор за наставу и студентска питања, проректор за међународну и међууниверзитетску сарадњу, проректор за науку, умјетност, истраживање и развој, проректор за материјалне и људске ресурсе¹⁶. Универзитет има

¹¹ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 18-70]. Доступан и на: <http://www.unssa.rs.ba/lat/kvalitet/statut.pdf>

¹² Народна скупштина Републике Српске (2010) *Закон о високом образовању Републике Српске*. Бања Лука [члан 58-73]. Доступан и на [http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpk/PAO/Documents/Закон%20о%20високом%20образовању\(Recovered\).pdf](http://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpk/PAO/Documents/Закон%20о%20високом%20образовању(Recovered).pdf)

¹³ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 27. стр. 9]

¹⁴ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 34. стр. 11]

¹⁵ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 42. стр. 14]

¹⁶ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 48. стр. 16]

директора менаџера¹⁷. Органи факултета, односно академије су: научно-наставно вијеће односно умјетничко-наставно вијеће и декан¹⁸.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста¹⁹ уређена је унутрашња организација рада Универзитета у Источном Сарајеву, систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, број извршилаца као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета.

Унутрашња организација рада Универзитета уређена је на начин којим се врши повезивање:

1. Ректората Универзитета - путем којег се организује и руководи радом Универзитета,
2. Секретаријата Универзитета - унутар којег се обављају административно - стручни и технички послови за Универзитет и
3. Универзитетских центара - унутар којих се, путем организационих јединица (факултета и академија), изводи наставни, научноистраживачки и умјетнички рад и обављају административно - стручни и технички послови за Универзитетски центар.

Оваква организација Универзитета има задатак да обезбједи јединство организације и координације, економично и рационално повезивање организационих јединица Универзитета, ефикасно провођење програмских циљева и осталих активности из дјелатности Универзитета, осигура извршавање закона, других прописа и општих аката, те стручно и ефикасно вршење послова утврђених законом и Статутом Универзитета.

Универзитетски центри који су формиран у циљу рационалног и економичног повезивања организационих јединица лоцирани су у 8 (осам) градова Републике Српске: Требињу, Фочи, Палама, Лукавици - Источно Ново Сарајево, Зворнику, Бијељини, Брчком и Добоју.

Факултети и академије су организовани по Универзитетским центрима - путем којих се реализују студијски програми као основна дјелатност Универзитета:

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ТРЕБИЊЕ

1. Факултет за производњу и менаџмент (студијски програм: Индустриски менаџмент)
2. Академија ликовних умјетности (студијски програм: Ликовна умјетност),

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ФОЧА

3. Медицински факултет (студијски програми: Медицина, Стоматологија, Здравствена нега, Специјална едукација и рехабилитација),
4. Православни богословски факултет "Свети Василије Острошки" (студијски програми: Православна теологија – општи смјер, Православна теологија – практични смјер)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ПАЛЕ

5. Правни факултет (студијски програм: Право),

---

¹⁷ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 49. стр. 17]

¹⁸ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 54. стр. 19]

¹⁹ Доступан и на: http://www.unssa.rs.ba/lat/kvalitet/pravilnik_orgsist.pdf

6. Економски факултет (студијски програм: Економија),
7. Филозофски факултет (студијски програми: Филозофија, Социологија, Педагогија, Историја, Српски језик и књижевност, Општа књижевност и библиотекаство, Енглески језик и књижевност, Географија, Математика и физика, Математика и рачунарство, Психологија, Новинарство, Разредна настава, Општа књижевност и театрологија, Њемачки језик и књижевност, Руски и српски језик и књижевност, Туристичка географија, Предшколско васпитање, Политикологија и међународни односи),
8. Факултет физичке културе, васпитања и спорта (студијски програми: Физичко васпитање, Спорт).

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ЛУКАВИЦА - ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО

9. Електротехнички факултет (студијски програми I циклуса: Електроенергетика, Аутоматика и електроника, Рачунарство и информатика; студијски програми II циклуса: Електроенергетика, Аутоматика и електроника, Рачунарска техника и информатика),
10. Машински факултет (студијски програм: Машинство),
11. Пољопривредни факултет (студијски програми: Пољопривреда, Шумарство),
12. Музичка академија (студијски програми: Музичко педагошко теоријски, Вокално инструментални, Црквена музика и појање).

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ЗВОРНИК

13. Технолошки факултет (студијски програм: Хемијско инжињерство и технологије)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР БИЈЕЉИНА

14. Педагошки факултет (студијски програми: Разредна настава, Предшколско образовање)
15. Факултет спољне трговине (студијски програм: Пословна економија)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР БРЧКО

16. Економски факултет (студијски програм: Економија)

УНИВЕРЗИТЕТСКИ ЦЕНТАР ДОБОЈ

17. Саобраћајни факултет (студијски програм: Саобраћај)

[Шематски приказ унутрашње организације и систематизације радних мјеста](#) чини саставни дио Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста. У оквиру организационих јединица формиране су подорганизационе јединице као што су студијски програми и катедре, на којима се организује и изводи наставни процес. Универзитет је аутономан у обављању своје дјелатности. Аутономија Универзитета заснована је на²⁰:

- академским слободама и академској аутономији;
- отворености према јавности;
- избору органа управљања и других руководних тијела те одређивању трајања њиховог мандата;
- избору наставника и њиховом промовисању у научна и академска звања;

²⁰ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 4. стр. 3]

- самосталном развоју и примјени наставних планова и програма и истраживачких пројеката;
- слободи научног, умјетничког и технолошког истраживања и стваралаштва;
- утврђивању критеријума за упис студената и правила студирања;
- организацији и извођењу студија, креирању студијских програма, провјери знања и издавању диплома и других јавних исправа;
- сарадњи и удруживању са другим високообразовним институцијама у БиХ и иностранству;
- располагању и управљању имовином у власништву и финансијским средствима из својих прихода према свим основима;
- утврђивању унутрашње организације;
- запошљавању особља и
- закључивању уговора за робе и услуге.

Ефикасност организационе структуре утврђује се редовним подношењем извјештаја о раду свих организационих јединица, служби и сектора Управном одбору, који извјештаје разматра, усваја и даје препоруке за унапређење.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Реформисати организациону структуру универзитетских центара.

Идентификовати индикаторе за мјерење ефикасности организационе и управљачке структуре Универзитета, периодично вршити анализу ефикасности и преиспитивање организационе и управљачке структуре.

Прилог.

[Статут Универзитета](#)

[Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#)

[Пословник о раду Управног одбора](#)

[Пословник о раду Сената](#)

[Организациона шема Универзитета](#)

Критеријум 2.2. Високошколска установа промовише културу квалитета, развија свеобухватан и ефикасан систем за унутрашње обезбјеђивање квалитета у циљу побољшања наставе, научно-истраживачког рада, те процеса управљања и администрације.

Тренутно стање.

Универзитет у својој мисији²¹ обезбјеђује континуирани развој културе квалитета као један од основних задатака²². Универзитет континуирано и непрекидно изграђује културу квалитета током свог раста и развоја изградњом својих унутрашњих и спољашњих аспеката, при чему спољашњи аспекти културе организације зависе од

²¹ Универзитет у Источном Сарајеву (2008) *Приједлог - Стратегија развоја 2007-2011*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [стр. 13]

²² Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 151. стр. 41]

нивоа квалитета унутрашњих аспеката. Менаџмент Универзитета улаже у изградњу и подизање културе квалитета на већи ниво, показујући обзирност према властитом пословном резултату који не очекује већ њиме управља. У том контексту концепт културе квалитета Универзитета у функцији је дугорочне пословне успјешности, поштујући основне универзитетске вриједности као што су интегритет, усредсређеност на корисника и људски ресурси. У циљу промовисања културе квалитета у току цијеле 2010. године менаџмент Универзитета, Канцеларија за осигурање квалитета и Канцеларија за истраживање и развој су предузимали различите активности као што су организација различитих семинара, састанака и радионица намијењена академском и неакадемском особљу по различитим темама, реализација различитих домаћих и међународних пројеката, дистрибуција различитих књига, брошура, извјештаја и осталог материјала, а организационе јединице су на промовисање културе квалитета Универзитета утицали тако што су организовали различите научне скупове и конференције, припремали апликације и реализовали различите пројекте, тимским радом ангажовали све запослене на својим организационим јединицама у изради Извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета, ангажовали већину студената на попуњавање електронског анкетног упитника којима су студенти изражавали своје мишљење о квалитету студија, и предузимали различите активности које се односе на унапређење квалитета појединих сегмената рада.

Универзитет непрекидно развија и унапређује интерни систем осигурања квалитета који се односи на руковођење интегрисаним Универзитетом, управљање системом квалитета, процесом наставе, истраживања и развоја, лабораторијским, логистичким и економско финансијским процесом. Интерни систем осигурања квалитета се непрекидно развија и унапређује. Статутом Универзитета дефинисани су основни елементи система осигурања квалитета при чему је највећа одговорност дата Комитету за осигурање квалитета²³, стручном и савјетодавном тијелу Сената. Канцеларија за осигурање квалитета представља административну и техничку подршку Комитету за осигурање квалитета, али и главног координирајућег субјекта за спровођење различитих области вредновања. На организационим јединицама организују се различите Комисије за спровођење поступака вредновања чији рад координишу сарадници за осигурање квалитета именовани на научно наставним, односно умјетничко наставним вијећима. [Правилником о осигурању квалитета](#)²⁴ Универзитет је дефинисао основне постулате интерног осигурања квалитета који се односе на успостављање горе поменутих тијела одговорних за праћење, унапређење и развој квалитета, уређивање њихових надлежности и начина њиховог рада, области осигурања квалитета, поступак самовредновања и оцјене квалитета, као и друга питања која су од значаја за унапређење и развој квалитета.

У 2010. години велики број докумената се налази у нацрту и у припреми за усвајање на Сенату Универзитета, а међу њима је и политика квалитета Универзитета.

[Кодекс професионалне етике](#)²⁵ донијет је у циљу очувања достојанства професије и развијања унапређивања моралних вриједности академске заједнице као и ради заштите вриједности знања и уважавања и подизања свијести и одговорности

---

²³ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 153. став (1) стр. 41]

²⁴ Доступан на: http://www.unssa.rs.ba/lat/kvalitet/pravilnik_ga.pdf

²⁵ Доступан на: <http://www.unssa.rs.ba/lat/kvalitet/kodeks.pdf>

универзитетских наставника и свих чланова академске заједнице. Тијело које дјелује и рјешава питања из ове области је Комитет за етичка питања²⁶.

Основна дјелатност Универзитета је израда и реализација студијских програма. У оквиру дјелатности високог образовања, Универзитет обавља научноистраживачку, умјетничку, експертско-консултантску и издавачку дјелатност, а може обављати и друге послове којима се комерцијализују резултати научноистраживачког рада, под условом да се тим пословима не угрожава квалитет наставе. Универзитет обавља дјелатност непосредно или преко својих организационих јединица. Све дјелатности Универзитета су разврстане по шифрама у складу са Законом о класификацији дјелатности и дефинисане су Статутом Универзитета²⁷. Све ове дјелатности се могу груписати у процесе руковођења, управљања системом квалитета, процес наставе, процес истраживања и развоја, лабораторијски процес, логистички процес, економско финансијски процес. Ови процеси нису формално дефинисани. Праћење и контрола свих дјелатности и процеса Универзитета обавља се [Правилником о интерним контролама и интерним контролним поступцима](#).

Ефикасност система осигурања квалитета се оцјењује подношењем годишњег плана активности Комитета за осигурање квалитета на почетку године²⁸ (види [Записник са 5. сједнице Комитета за осигурање квалитета](#), 17. тачка дневног реда) и праћењем реализације тих активности што се провјерава на крају године/ почетку наредне године, као и подношењем годишњих извјештаја о раду свих служби, канцеларија и организационих јединица Управном одбору Универзитета (ова активности се обавља у мјесецу мају/ јуну за протеклу годину).

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Јачати Канцеларију за осигурање квалитета различитим стимулацијама или додатним ангажовањем запослених.

Јасније дефинисати улогу сарадника за осигурање квалитета на организационим јединицама и уврстити их у организациону структуру Универзитета.

Радити на изради, разматрању и усвајању документације осигурања квалитета.

Радити на изради, разматрању и усвајању процеса рада Универзитета.

Радити на успостављању система интерних провјера квалитета и усвајању основних докумената који подржавају ову област, као што је процедура унутрашње провјере квалитета.

Идентификовати индикаторе ефикасности интерног система осигурања квалитета.

Именовање проректора за квалитет.

Прилог.

[Правилник о осигурању квалитета](#)

[Кодекс професионалне етике](#)

²⁶ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Кодекс професионалне етике*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 20. став (2) стр. 9]

²⁷ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 16 стр. 6]

²⁸ Комитет за осигурање квалитета (2010) [Годишњи план активности](#). Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву

Критеријум 2.3. Политика и процедуре за унутрашње обезбјеђивање квалитета дефинисани су формално донесеним актом.

Тренутно стање.

Универзитет је [Правилником о осигурању квалитета](#) дефинисао одговорности и улогу органа Универзитета у Источном Сарајеву у области осигурања квалитета, тијела одговорна за праћење, унапређење и развој квалитета, уређене су ближе надлежности и начин њиховог рада, области осигурања квалитета, поступак самовредновања и оцјене квалитета, као и друга питања од значаја за унапређење и развој квалитета. Правилник о осигурању квалитета је јавно доступан на веб страници Универзитета.

Сенат и Управни Одбор Универзитет су током 2010. године усвајали различите правилнике којима се обезбјеђује квалитет функционисања Универзитета. То су [Правила студирања на другом циклусу студија](#), [Правилник о дисциплинској и материјалног одговорности запослених](#), [Правилник о лицитацији](#), [Правилник о накнадама који плаћају студенти првог циклуса студија](#), [Правилник о накнадама запослених и хонорарно ангажованих лица](#), [Правилник о поступку директног споразума](#), [Правилник о поступку еквиваленције звања](#), и [Правилник о стицању, расподјели и кориштењу властитих прихода](#).

Остале процедуре као што су Правилник израде извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета, Процедура унутрашње провјере квалитета, Процедура управљања документацијом квалитета, Процедура превентивних и корективних мјера, Процедура управљања записима квалитета, Процедура праћења рада студената, вредновања предиспитних обавеза, организовања завршног дијела испита и формирања коначне оцјене, Правилника о студентском вредновању квалитета студија и Политика квалитета се налазе у радним верзијама које је припремио Комитет за осигурање квалитета и очекује се њихово усвајање у 2011. години.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимично.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Упутити набројану документацију/ правилнике/ процедуре/ политику квалитета у горњем пасусу овог критеријума на усвајање Сенату Универзитета.

Прилог.

[Правилник о осигурању квалитета](#)

[Правила студирања на другом циклусу студија](#)

[Правилник о дисциплинској и материјалног одговорности запослених](#)

[Правилник о лицитацији](#)

[Правилник о накнадама који плаћају студенти првог циклуса студија](#)

[Правилник о накнадама запослених и хонорарно ангажованих лица](#)

[Правилник о поступку директног споразума](#)

[Правилник о поступку еквиваленције звања](#)

[Правилник о стицању, расподјели и кориштењу властитих прихода](#)

Критеријум 2.4. Високошколска установа има формално тијело за обезбјеђивање квалитета чија је улога, одговорности и активности јасно утврђена правним актима.

Тренутно стање.

Универзитет има формално тијело за осигурање квалитета које се назива Комитет за осигурање квалитета чија је улога, одговорности и активности јасно дефинисано [Статутом](#) (члан 151-159.) и [Правилником о осигурању квалитета](#) (од члана 8). Рад Комитета за осигурање квалитета уређен је [Пословником о раду Комитета за осигурање квалитета](#). Чланове Комитета именује Сенат Универзитета ([Одлуке о именовану чланова Комитета](#)), а мандат чланова је уређен пословником. Списак учесника на посљедњој сједници у 2010. години је био следећи: [Списак учесника на 9. сједници Комитета](#).

Административна и техничка подршка Комитету за осигурање квалитета је Канцеларија за осигурање квалитета²⁹ чије су одговорности и активности дефинисане [Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#) (стр.10) и [Правилником о осигурању квалитета](#) (члан 14-17.).

На организационим јединицама дјелују сарадници за осигурање квалитета (који се именују на сједницама вијећа организационих јединица) чија је улога описана у [Правилнику о осигурању квалитета](#) (члан 18), а који функционишу у складу са активностима које поднесе Комитет за осигурање квалитета. Њихов рад организује и координише Канцеларија за осигурање квалитета. За потребе спровођења различитих вредновања на организационим јединицама образују се Комисије на начин описан у [Правилнику о осигурању квалитета](#) (члан 19-21).

Универзитет обезбјеђује свим субјектима осигурања квалитета неометан приступ свим релевантним информацијама у циљу осигурања ефикасности. Као што је описано у оквиру Критеријума 2.2, Комитет за осигурање квалитета подноси план активности са прецизним одговорностима и роковима на почетку године, а на почетку наредне године провјерава испуњеност тих активности. На сједницама Сената, Управног одбора као и на сједницама вијећа организационих јединица разматрају се и усвајају Извјештаји о самовредновању и оцјени квалитета, а такође се разматрају и извјештаји о спроведеном анкетању, а дају се и различите препоруке по спроведеним поступцима вредновања. Студентски парламент Универзитета именује своје представнике у Комисије организационих јединица за спровођење поступка вредновања квалитета студија, представнике у Комитет за осигурање квалитета, Сенат и представника у Упрвни одбор Универзитета, а такође разматра различита питања из области квалитета студија.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Потпуна.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Формирати Центар за квалитет у којем ће директор Центра бити (сада) координатор за осигурање квалитета, а потребно је још запослити минимум двије особе које ће бити ангажоване као администратори.

Јасније дефинисати улогу сарадника за осигурање квалитета на организационим јединицама и уврстити их у организациону структуру Универзитета.

²⁹ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 153 став (5) стр. 42]

Креирати систем стимулације за сараднике за осигурање квалитета узимајући у обзир да посао у квалитету раде као додатни посао.

Јасније дефинисати улогу спољних корисника у Комитету за осигурање квалитета.

Прилог.

[Статут Универзитета](#)

[Правилник о осигурању квалитета](#)

[Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#)

[Пословник о раду Комитета за осигурање квалитета](#)

[Списак учесника на 9. сједници Комитета](#)

[Одлуке о именовању чланова Комитета](#)

Критеријум 2.5. Улога студената сва три циклуса у управљању високошколском установом и у систему унутрашњег обезбјеђивања квалитета је јасно и институционално дефинисана.

Тренутно стање.

Статутом Универзитета дефинисана је улога студената у управљању високошколском установом. Један представник студената је члан органа управљања Универзитетом Управног одбора који има укупно 11 чланова³⁰. Студенти су чланови и највишег академског тијела Сената у броју који не може бити мањи од 15% укупног броја чланова Сената, с тим да у структури буду заступљени редовни студенти сва три циклуса студија³¹ (од академске 2011/12 године на цијелом Универзитету реализоваће се други циклус студија). Студенти су чланови и вијећа организационих јединица у броју који не може бити мањи од 15 %, а већи од 20 %³². Студенти су чланови и Комитета за осигурање квалитета у броју који не може бити мањи од 15% укупног броја чланова Комитета за осигурање квалитета³³. Студенти су чланови и различитих Комисија које се формирају на нивоу Универзитета и организационих јединица, као што су Комисија за израду извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета на нивоу Универзитета, иста Комисија на нивоу организационе јединице, као и Комисије за спровођење студентске анкете.

Студенте представнике горе наведених тијела бира студентско представничко тијело, по процедури утврђеној [Статутом Студентског парламента Универзитета у Источном Сарајеву](#) (СПУИС-а). [Имена студената представника Сената и Управног одбора](#) налазе се у прилогу. [Имена студената представника Комитета за осигурање квалитета](#) се такође налазе у прилогу.

Међусобна права и обавезе између Универзитета у Источном сарајеву и Студентског парламента уређена су [Уговором о међусобним правима и обавезама](#).

Узимајући у обзир заступљеност у свим органима, тијелима и комисијама студентско представничко тијело у потпуности има утицај на доношење универзитетских одлука, а

³⁰ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 28-29. стр. 10]

³¹ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 35. стр. 13]

³² Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 56. стр. 19]

³³ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 153. став (2) стр. 41]

између осталог како је дефинисано и [Законом о високом образовању Републике Српске](#) (члановима 77. и 80.) студенти узимају у обзир приликом избора у звање наставника и сарадника на сједницама Сената и вредновање наставничких способности.

Универзитет редовно, два пута годишње, а по једном на крају сваког семестра, спроводи електронским путем³⁴ вредновање квалитета студија од стране студената у којем је студентима омогућено да слободно и анонимно изнесу своје мишљење о студијском програму, службама, свим предметима које су слушали у семестру који оцјењују, као и свим наставницима и сарадницима. Током 2010. године Комитет за осигурање квалитета је активно радио на изради Правилника о студентском вредновању квалитета студија којим се дефинишу области, циљ, начела, методе и организација студентског вредновања квалитета студија на Универзитету и организационим јединицама у саставу Универзитета, начин чувања потребне документације, увид у резултате вредновања и поступање након спроведеног вредновања. Резултати о студентској анкети се користе приликом избора у звање у складу са Законом о високом образовању Републике Српске (члан 77. и 80.), али и у кориговању одређених сегмената вредновања за које су утврђене ниске оцјене.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Потпуна.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

У 2011. години усвојити Правилник о студентском вредновању квалитета студија. Континуираним активностима развијати културу квалитета кроз масовније учешће студената у анкетирању и спровођењу поступака самовредновања и оцјене квалитета. Уредно водити документацију о студентима члановима Управног одбора, Сената и Комитета за осигурање квалитета.

Прилог.

[Статут Универзитета](#)

[Пословник о раду Управног одбора](#)

[Пословник о раду Сената](#)

[Резултати студентског вредновања у 2010. години](#)

[Статут Студентског парламента Универзитета у Источном Сарајеву](#)

[Списак студената чланова Сената и Управног одбора](#)

[Списак студената чланова Комитета за осигурање квалитета](#)

[Уговор о међусобним правима и обавезама Универзитета у Источном Сарајеву и](#)

[Студентског парламента](#)

SWOT анализа Критеријума 2.

S	снаге	Универзитет је интегрисана високошколска установа. Јасно дефинисана улога, одговорности и активности свих органа, тијела, субјеката осигурања квалитета. Присутан је демократски начин избора. Законом дата могућност студентима да активно учествују у оцјени квалитета студија (анкета). Нормативни акти јасно дефинисана. Постојање правног оквира за учешће студената у управљању Универзитетом.
----------	-------	--

³⁴ Доступно на <http://anketa.unssa.rs.ba/>

<p style="text-align: center;">W</p>	<p style="text-align: center;">недостаци</p> <p>Недовољан број запослених у Канцеларији за осигурање квалитета. Непостојање мјеста сарадник за осигурање квалитета у организационој структури Универзитета.</p> <p>Неопходно формално идентификовати основне процесе.</p> <p>Недостатак механизма контроле на нивоу Универзитета и Министарства просвјете и културе за стриктну примјену усвојених аката који произилазе из Закона о високом образовању.</p> <p>Недостатак веће заинтересованости руководства факултета и академија о спровођењу различитих области вредновања.</p> <p>Неадекватно награђивање и недостатак мотивације, а у неким случајевима и недостатак компетенција за обављање административних послова.</p> <p>Недовољно схватање студената о анкетирању и спровођењу самовредновања и оцјене квалитета.</p>
<p style="text-align: center;">O</p>	<p style="text-align: center;">могућности</p> <p>Идентификацијом индикатора за мјерење ефикасности побољшаће се систем контроле и праћења ефикасности организационе и управљачке структуре. Аплицирање на различите фондове за пројекте из области осигурања квалитета. Боља организованост и информисање студената о смислу свих усвојених универзитетских докумената који се тичу студената. Стимулација и унапређење организације рада. Избору студентских представника у органе Универзитета треба бити посвећена посебна пажња. Упознавање студената са ефектима спроведене анкете.</p>
<p style="text-align: center;">T</p>	<p style="text-align: center;">опасности</p> <p>Одлазак већ обученог и сертификованог особља (у складу са захтјевима стандарда ISO 9001:2008) са мјеста сарадника за осигурање квалитета организационе јединице из разлога што позиција није ојачана и стимулисана на било који начин.</p> <p>Неозбиљно схватање појединих наставника и сарадника, као и администрације о активностима у области осигурања квалитета.</p> <p>Игнорисање одредби које дефинишу усвојена документа и рад на стари начин.</p> <p>Неспремност наставника, сарадника и администрације за напоре који доводе до унапређења резултата.</p> <p>Незаинтересованост добрих студената за укључивање у рад Студентског парламента.</p> <p>Одустајање активних од борбе за квалитет. Инертност наставника, сарадника и администрације као и већег дијела студентске популације да прихвате промјене које намеће Болоњски процес и нова законска регулатива.</p>

КРИТЕРИЈУМ 3. ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОБЕЗБЈЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

	Критеријум 3.1.	Критеријум 3.2.
Испуњеност	задовољавајуће	потпуно

Критеријум 3.1. Процедуре за предлагање, прихватање, праћење и провођење студијских програма су успостављене и примјењују се за сваки студијски програм. Оне посебно регулишу:

- а) Назив и циљеве студијског програма;
- б) Исоходе учења исказане за укупну квалификацију и за сваки предмет;
- в) Услове за упис на студијски програм;
- г) Врсту студија и начин извођења;
- д) Бодовну вриједност сваког предмета исказану сходно ECTS-у;
- ђ) Начин оцјењивања на предмету;
- е) Релевантност квалификација особља и ресурса.

Тренутно стање.

Процедуре за предлагање, прихватање, праћење и провођење студијских програма су дефинисане [Законом о високом образовању](#)³⁵, [Статутом Универзитета](#)³⁶ и [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#).

Приликом покретања студијског програма организациона јединица доставља приједлог студијског програма са елаборатом о оправданости извођења новог студијског програма³⁷ Сенату Универзитета на усвајање. Након усвајања од стране Сената, приједлог студијског програма са Елаборатом о оправданости оснивања Универзитет прослијеђује Министарству просвјете и културе Републике Српске које тражи мишљење о елаборату о оправданости извођења новог студијског програма Савјета за развој високог образовања и осигурање квалитета Републике Српске и надлежног министарства или других организација надлежних за област за коју се лиценцира нови студијски програм. Након прибављених мишљења министар може формирати Комисију за лиценцирање у складу са Законом о високом образовању, члан 19. став (5), (6), (7) и (8) или може одбити захтјев. Комисија за лиценцирање утврђује испуњеност услова за извођење новог студијског програма у складу са Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова. Нови студијски програм може почети са својим извођењем након издавања дозволе за извођење новог студијског програма од стране министра просвјете и културе Републике Српске.

³⁵ Народна скупштина Републике Српске (2010) *Закон о високом образовању Републике Српске*. Бања Лука [члан 19-23]

³⁶ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 104. стр. 28]

³⁷ Народна скупштина Републике Српске (2007) *Уредба о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова*. Бања Лука [члан 17. став а)]

На нивоу Универзитета измјене и допуне студијског програма врше се по поступку утврђеном за његово доношење. Измјене студијског програма које не захтијевају корекције веће од 20 ECTS бодова не подлијежу претходном лиценцирању.

Узимајући у обзир да Министарство просвјете и културе РС издаје дозволу за рад студијских програма и да, на приједлог Универзитета, расписује уписне квоте за студијске програме, то значи да је у потпуности и од стране министарства и Универзитета сагледана ситуација о потреби уписа на поједине студијске програме узимајући у обзир суфицитарност и дефицитарност кадрова са којима Република Српска располаже у евиденцији Завода за запошљавање Републике Српске. Стање на тржиште рада се узима у обзир приликом одобравања нових студијских програма, јер уколико министарство процјени да постоје суфицитарни кадрови из одређеног студијског програма, за извођење таквог студијског програма у наредном периоду ће се или смањити уписне квоте или укинати упис у прву годину студија. У Заводу за запошљавање Републике Српске води се [евиденција о активној понуди и запослености са евиденције незапослених](#)³⁸. Подаци о [упису студената у прву годину студија на првом циклусу студија](#) доноси одлуком Влада Републике Српске.

Сви студијски програми који се изводе на Универзитету у Источном Сарајеву су лиценцирани од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске у складу са [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#). Закључно са 31.12.2010. године Универзитет је имао 47 [дозвола за рад студијских програма](#) од којих су 4 дозволе за рад студијских програма другог циклуса студија.

Сви факултети и академије су у својим [ИСОК](#) достављали образовне циљеве студијских програма, наставне планове и програме, исходе учења за сваки предмет и укупну квалификацију, услове за упис на студијски програм, врсту студија и начин извођења, бодовну вриједност сваког предмета исказану сходно ECTS-у, начин оцјењивања на предмету. Релевантност квалификација особља задовољена је поступком избора у звање коју обавља Сенат Универзитета у складу са [Правилником о поступку и условима избора академског особља](#). Релевантност ресурса у складу је са [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#).

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Утврдити универзитетску процедуру за предлагање, прихватање, праћење и провођење студијских програма која ће објединити Закон о високом образовању Републике Српске, Статут Универзитета и Уредбу о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова.

Наставне програме, исходе учења за укупну квалификацију и на нивоу предмета редизајнирати (као примјер добре праксе користити „Водич добре праксе за израду наставних планова и програма“ израђен у оквиру пројекта Вијећа Европе Јачање високог образовања у БиХ - SHE III).

Прилог.

[Законом о високом образовању](#)

³⁸ Доступно на http://www.zzzrs.net/images/uploads/dokumenti/Visoka_struna_sprema.pdf

[Статут Универзитета](#)

[Уредба о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#)

[Подаци са Завода за запошљавање Републике Српске за 2010. годину \(стање ВСС\)](#)

[Одлуке о упису студената у прву годину студија на првом циклусу студија 2009/10 и 2010/11](#)

[Дозволе за рад студијских програма Универзитет у Источном Сарајеву](#)

[Правилник о поступку и условима избора академског особља](#)

[ИСОК свих 17 организационих јединица](#)

Критеријум 3.2. Високошколска установа анализира и континуисано тежи унапређењу студијских програма.

Тренутно стање.

Универзитет, односно организационе јединице спровode различите анализе студијских програма што је приказано у обједињеној [универзитетској табели за анализу студијских програма](#). Између осталог, то су анализе које се, у првом реду, односе на број дипломираних студената, број магистара наука и број доктора наука.

Слика 1. Укупан број дипломираних студената на Универзитету (закључно са 31.12.2010. године)

Слика 2. Укупан број магистара на Универзитету (закључно са 31.12.2010. године)

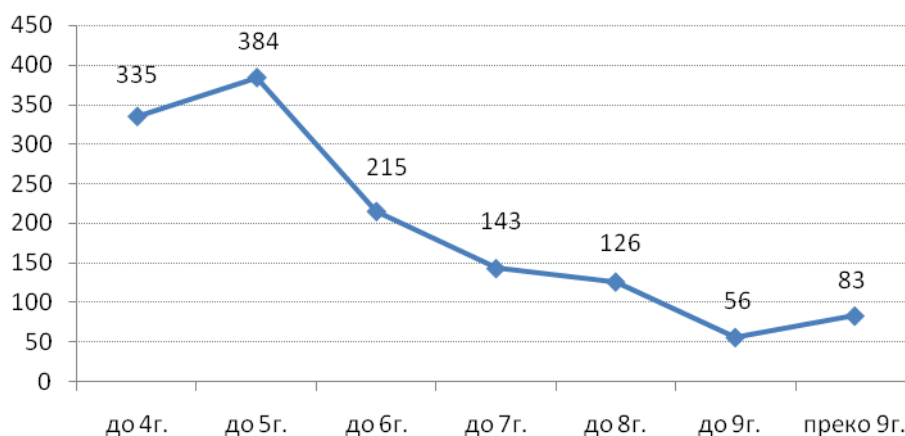

Слика 3. Укупан број доктора наука на Универзитету (закључно са 31.12.2010. године)

Подаци о запосленим дипломираним студентима се не воде организовано на нивоу Универзитета, а ни на нивоу организационих јединица. Тренутно је у припреми софтвер којим би Универзитет предузео активности вођења евиденције о запосливости дипломираних студената, а који би требао бити активиран крајем 2011. или почетком 2012. године. Универзитету су доступни подаци Завода за запошљавање Републике Српске којима се има увид у стање незапослених кадрова високе стручне спреме у Републици Српској, али и запослених са евиденције незапослених. За 2010. годину овакав [документ](#) се налази у прилогу.

Организационе јединице Универзитета воде евиденцију о ефикасности студирања по академским годинама, у оквиру чега се води евиденција о броју година за које студенти заврше први циклус студија, као и о просјечној оцјени у току студирања за студенте које су дипломирали у академској години за коју се води оваква анализа.

Ефикасност студирања у 2009/10
(дипломирали до)

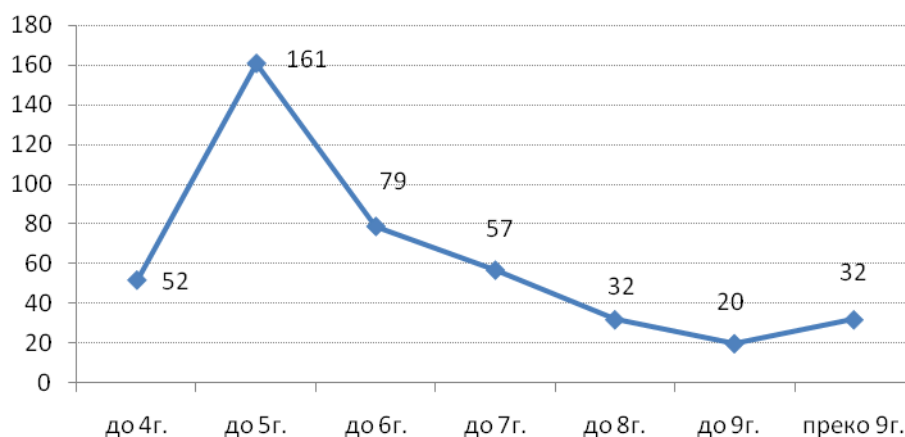

Слика 4. Ефикасност студирања на Универзитету у 2009/10 академској години узимајући у обзир 38 студијских програма

У 2009/10 академској години **универзитетско просјечно трајање студија** (узимајући у обзир и циклус студија од 3,4,5 и 6 година) изражено у годинама **износи 5,88**.

У 2009/10 академској години **универзитетска просјечна оцјена** постигнута у току година студирања износи **7,54**.

Ефикасност студирања у 2010/11
(дипломирали до)

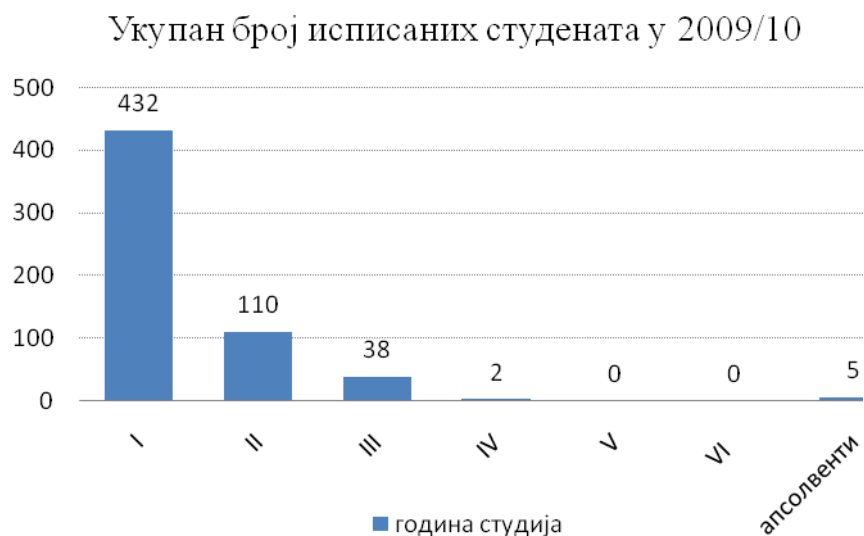
Слика 5. Ефикасност студирања на Универзитету у 2010/11 академској години узимајући у обзир 34 студијска програма (закључно са 31.12.2010. године)

У 2010/11 академској години **универзитетско просјечно трајање студија** (узимајући у обзир и циклус студија од 3,4,5 и 6 година) изражено у годинама **износи 6,3**.

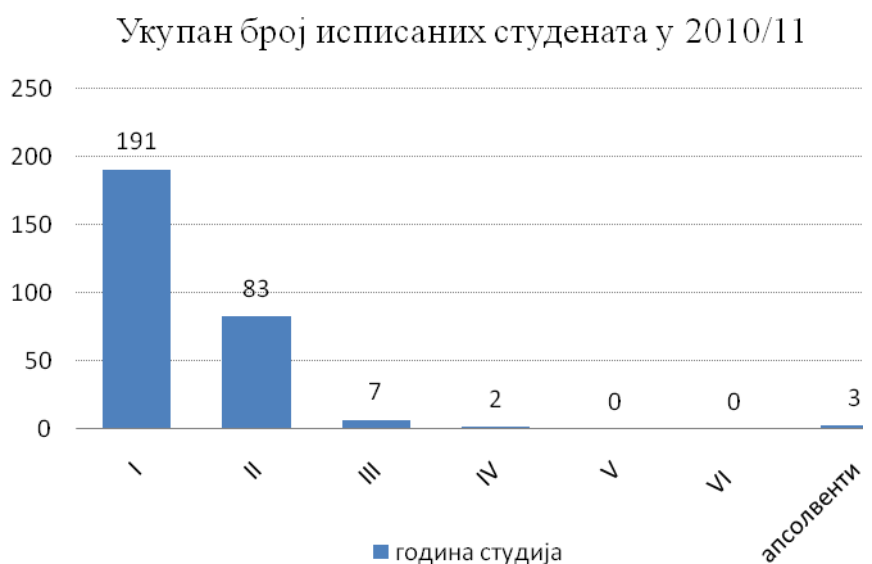
У 2010/11 академској години **универзитетска просјечна оцјена** постигнута у току година студирања износи **7,53**.

Организационе јединице Универзитета воде евиденцију о исписаним студентима по годинама студија за академске године.

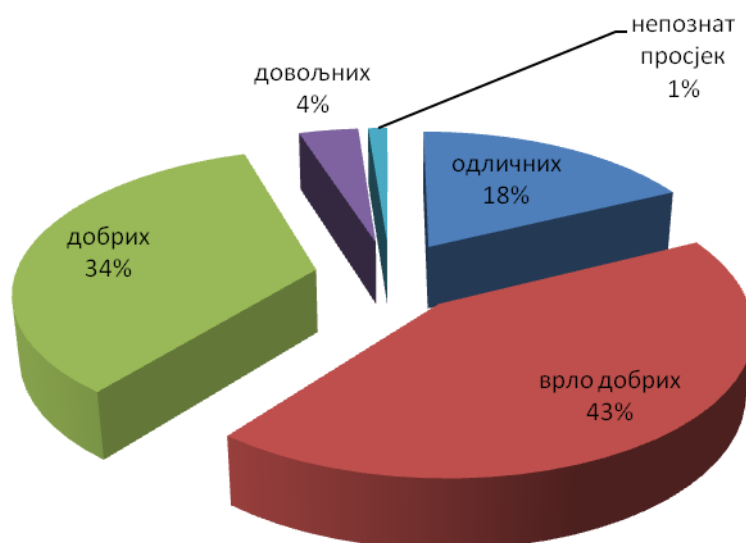
Слика 6. Укупан број исписаних студената на Универзитету у 2009/10 академској години узимајући у обзир 36 студијских програма

Слика 7. Укупан број исписаних студената на Универзитету у 2010/11 академској години узимајући у обзир 36 студијских програма (закључно са 31.12.2010. године)

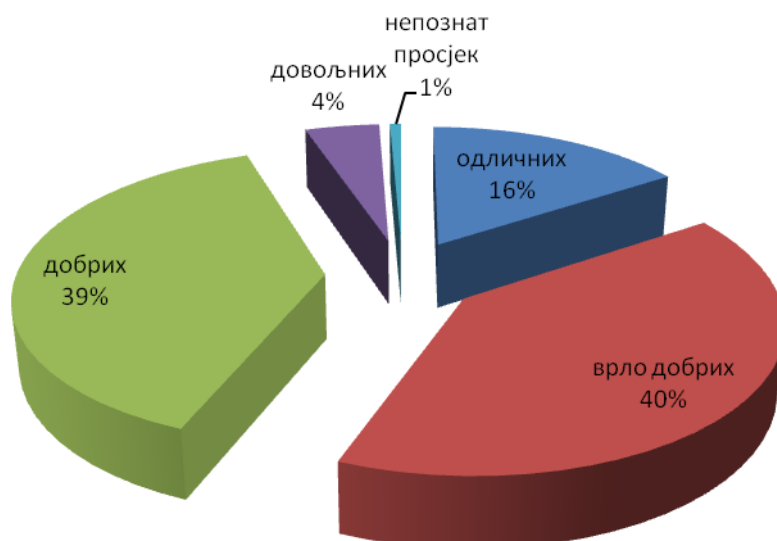
Организационе јединице воде евиденције о показатељима квалитета уписаних студената у прву годину студија.

Показатељи квалитета уписаних студената у I
годину 2009/10

Слика 7. Показатељи квалитета уписаних студената у I годину студија академске 2009/10 године

Показатељи квалитета уписаних студената у I
годину 2010/11

Слика 8. Показатељи квалитета уписаних студената у I годину студија академске 2010/11 године

Детаљни подаци горе наведених анализа налазе се у прилогу у [табели за анализу студијских програма](#).

Анализе студијских програма врше се организовано и путем система електронског анкетања 2 пута годишње (на крају сваког семестра) од стране студената гдје студенти оцјењују квалитет студијских програма, службе факултета/ академије,

предмета, као и свих наставника и сарадника који изводе предмету за семестар који оцјењују. [Извјештаји о спроведеним електронским анкетирањима у 2010. години](#) налазе се у прилогу.

Праћење реализације студијских програма обавља се редовно сваке академске године приликом утврђивања уписних квота, за које одлуку о коначном броју студената доноси Влада Републике Српске. [Подаци о уписним квотама за 2009/10 и 2010/11](#) налазе се у прилогу. Уписне квоте које одобрава Влада Републике Српске у потпуности су у сагласности са друштвеним потребама, јер Универзитет нема директан утицај на одређивање уписних квота, већ Универзитет у форми приједлога доставља уписне квоте за све своје студијске програме Министарству просвјете и културе Републике Српске које на основу [података са тржишта рада](#) доноси одлуку о коначним уписним квотама.

Анализе студијских програма предмет су разматрања и усвајања различитих извјештаја од стране Управног одбора, Сената, Комитета за осигурање квалитета, као и вијећа организационих јединица.

На основу различитих анализа студијских програма, друштвених потреба, анализа Завода за запошљавање Републике Српске, као и у складу са реформом наставних планова и програма обављају се измјене у студијском програму које се доносе на сједницама Сената Универзитета на приједлог вијећа организационих јединица. Измјене студијских програма мање од 20 ECTS бодова не подлијежу лиценцирању студијског програма од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Потпуна.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Израдити процедуру анализе студијских програма са основним показатељима успјешности.

Приликом исписа студената са организационе јединице потребно је тражити разлог исписа.

У табели за дипломиране студенте навести дипломиране и по држављанству.

Од оснивања до данас урадити, по академским годинама и календарским годинама број дипломираних, магистрираних и одбрањених докторских дисертација.

Од Завода за запошљавање РС захтијевати податке о броју незапослених, као и запослених дипломираних на Универзитету у Источном Сарајеву за одређену годину.

Приликом анализе ефикасности студија за наредну годину узети у обзир године трајања циклуса студија (3, 4, 5 и 6 година) за које ће се посебно водити просјечно трајање студија и просјечна оцјена током студирања.

Потребно је податке о исписаним студентима водити по академским годинама.

Анализе студијских програма треба да постану стални предмет расправе на сједницама вијећа организационих јединица и Сената.

Израдити свеобухватну процедуру за анализу студијских програма.

Прилог.

[Табела за анализу студијских програма](#)

[Подаци са Завода за запошљавање 2010 \(ВСС\)](#)

[Извјештаји о спроведеним електронским анкетирањима у 2010. години](#)

[Подаци о уписним квотама за 2009/10 и 2010/11](#)

SWOT анализа Критеријума 3.

S	снаге	Лиценцирани сви студијски програми у складу са законом и важећим актима у Републици Српској. Дефинисан начин предлагања, прихватања, праћења и провођења студијских програма Законом о високом образовању РС, Статутом и владином Уредбом. Спровођење различитих анализа свих студијских програма.
W	недостаци	Недостатак формално усвојених показатеља ефикасности студијских програма. При испису студената са орг. јединице недостаје разлог исписа.
O	могућности	Израда универзитетске процедуре за предлагање, прихватање, праћење и провођење студијских програма која ће објединити Закон о високом образовању Републике Српске, Статут Универзитета и Уредбу о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова. Континуирано преиспитивање и стално унапређивање студијских програма. Могућности унапређења праксе током реализације студијских програма. Анализа резултата студентског вредновања квалитета студија и предузимање мјера на Сенату.
T	опасности	Недовољна заинтересованост запослених на Универзитету за проучавање Критеријума за акредитацију виш установа и недостатак мотивације за стално унапређивање студијских програма. Недостатак посвећености наставника и сарадника за унапређење садржаја предмета. Отпор наставника и сарадника контроли њиховог рада.

КРИТЕРИЈУМ 4. ПРОЦЕДУРЕ ЗА ОЦЈЕЊИВАЊЕ СТУДЕНАТА

	Критеријум 4.1.	Критеријум 4.2.
Испуњеност	задовољавајуће	дјелимично

Критеријум 4.1 Високошколска установа има и спроводи процедуре које обезбјеђују фер, транспарентно и конзистентно оцјењивање студената утврђене формалним актом које усваја Сенат.

Тренутно стање.

Универзитет спроводи [Правила студирања на I циклусу студија](#) и [Правила студирања на II циклусу студија](#) која обезбјеђују транспарентно и конзистентно оцјењивање студената. Ова документа су усвојена од стране Сената Универзитета.

Правилима студирања на првом и другом циклусу студија уређена је организација и извођење студија, напредовање студената у току студија, вредновање рада студената, додјелјивање академских звања и диплома, издавање исправа о студијима, трајање студија, поступак испитивања и оцјењивања, услова и поступка спровођења завршног рада, као и друга релевантна питања од значаја за остваривање студија првог и другог циклуса на Универзитету у Источном Сарајеву. Методе оцјењивања су развијене и доступне за сваки предмет у наставним програмима које су саставни дио сваког ИСОК-а организационих јединица која су саставни дио [универзитетског ИСОК-а](#).

Испуњеност наведеног критеријума о оцјењивању и вредновању студената дефинисаних Правилима студирања је на задовољавајућем нивоу. Сви наставници и сарадници су дефинисали, развили и прилагодили методе полагања и оцјењивања на наставним предметима које предају и са истим упознали студенте на почетку семестра, чинећи тако информације перманентно доступне студентима. Такође, на свим организационим јединицама води се евиденција о активностима студената током семестра (присуство настави, активно учешће у различитим наставним активностима, семинарски радови, успјех на колоквијумима) те на основу таквих евиденција се формира и закључна оцјена.

Поред основних критеријума за праћење и валоризацију знања студената, Правилима студирања се прописују и редовни рокови за полагање испита, и то три редовна испитна рока: јануарско-фебруарски, јунско-јулски и септембарски, са по два испитна термина, гдје је студентима дозвољено полагање испита у оба испитна термина. У складу са овим прописом на организационој јединици се на почетку академске године утврђују термини полагања испита за цијелу текућу академску годину уз консултовање предметних наставника, те се студенти могу информисати о утврђеном распореду полагања на самој организационој јединици или путем сајта. Уколико Сенат одобри додатни испитни рок, термини полагања испита у истом се накнадно утврђују у складу са роком за полагање одобреног од стране Сената.

Полагању завршног испита у унапријед утврђеним терминима могу приступити сви студенти који су исти слушали у текућој или у некој од претходних академских година. Студент који није задовољан оцјеном или сматра да је оштећен приликом полагања писменог дијела испита има право и могућност увида у свој рад код предметног наставника или асистента, углавном у предвиђеним терминима, терминима одржавања

усног дијела испита или пак у терминима уписа оцјена што у већини случајева зависи од предметног наставника. Жалбене процедуре и могућност полагања испита пред независном комисијом спроводи се у складу са чланом 43. и 44. [Правила студирања на првом циклусу студија](#).

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Израда детаљнијих правила студирања.

Ревизија Силабуса за предмета, утврђивање исхода учења за сваки предмет и усклађивање метода оцјењивања са истим.

Осигурати вођење потпуне евиденције и анализе пролазности студената на свим предметима на свим студијским програмима.

Увести систем за електронско евидентирање пролазности студената.

Прилог.

[Правила студирања на I циклусу студија](#)

[Правила студирања на II циклусу студија](#)

[Извјештаји о самовредновању и оцјени квалитета организационих јединица](#)

Критеријум 4.2 Високошколска установа континуирано прикупља податке и анализира успјех студената (анализа пролазности) на нивоу студијског програма и високошколске установе, те подузима активности на унапређењу успјеха студената.

Тренутно стање.

У организационим јединицама Универзитета се континуирано прикупља и прати пролазност студената како на нивоу цјелокупног студијског програма тако и на нивоу појединачних наставних предмета. Пролазност студената оцјењује се кроз редовно анализирање статистичких података који обухватају број студената који је пријавио, изашао и положио одређени испит, те просјечна оцјена остварена на сваком од испитних рокова. Декани, углавном, након сваког испитног рока или бар два пута у току семестра информишу чланове Вијећа о пролазности студената, уједно указујући на евентуалне проблеме који се јављају на поједним предметима, односно на предметима на којима је забиљежена изузетно ниска пролазност, те на основу таквих анализа спроводи одговарајуће мјере у циљу побољшања поступка испитивања и самог наставног процеса. На сједницама Сената до сада није било тачака дневног реда који су се односили на пролазност по предметима.

Универзитет континуирано, 2 пута годишње, на крају сваког семестра, електронским путем спроводи вредновање квалитета студија од стране студената, за сваки предмет, сваког наставника и сарадника који су изводили тај предмет, за службе и уопштено за студијски програм. [Извјештаји о спроведеним анкетама](#) предмет су расправе на сједницама Сената Универзитета, када се и дају препоруке за отклањање уочених слабости и неправилности.

На основу добијених [података о проходности студија](#) од свих студијских програма (већина их није попунила на прави начин), једина ствар која се може приближно

утврдити је **генерацијска пролазност** у процентима (однос броја студената који су уписали прву годину студија и број дипломираних истих тих студената без обнављања године, тј. у року и у првој години апсолвентског рока). На факултетима техничких наука 12,88% студената дипломира у року, док их 44,37% дипломира у првој години апсолвентског рока. На факултетима друштвених наука 2,25% студената дипломира у року, а 18,11% их дипломира у првој години апсолвентског рока. На академијама 7,3% студената дипломира у року, а 27,5% их дипломира у првој години апсолвентског рока. На факултетима биомедицине и здравства 7,2% студената дипломира у року, а 9,85% их дипломира у првој години апсолвентског рока.

Сви факултети и академије су за своје студијске програме урадили анализу пролазности на свим предметима након чега је било могуће добити анализу пролазности на години студија, а затим и на нивоу студијског програма. [Цјелокупна анализа пролазности студијских програма](#) налази се у прилогу.

	Пријављено за полагање на свим предметима на студ. програмима	Изашло на испит	Положило	Просјечна оцјена положених	(Положило/Изашло на испит)x100%
Универзитет (39 студијских програма)	146968	96653	61688	7,48	63,82%

Табела 1. Анализа пролазности на нивоу цијелог Универзитета

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Формално усвојити документацију која образлаже вођење евиденције о пролазности по предметима.

Направити везу између евиденције о пролазности по предметима и оцјенама за те предмете наведене у студентски евалуацијама.

Обимност градива које се изучава у оквиру појединих предмета, а које можда и није прилагођено предвиђеном броју часова у оквиру једног семестра, додатно отежава успјешност савладавања истог од стране студената. У сврху побољшања квалитета практичних вјештина које студент стиче завршетком студија неопходно је елиминисати постојећа понављања градива која се јављају између појединих предмета и више пажње усмјерити на такво конципирање истих које ће подстицати студенте на стваралачки начин размишљања и примјену стечених знања и вјештина у практичне сврхе.

Дефинисати мјере за превазилажење проблема изразито ниске и изразито високе пролазности на појединим предметима.

Анализа пролазности не врши се систематски и углавном се своди на усвајање информације о пролазности од стране вијећа организационе јединице. Иако Правила студирања на првом циклусу студија прецизирају мјере које је потребно предузети уколико је пролазност на неком предмету испод одређене границе (члан 42.), анализама пролазности на организационим јединицама није се обухватао овај аспект проблема. У том смислу је потребно додатно прецизирати услове за мјере у случају слабе пролазности (нпр. минимални број студената који приступе испиту да би се могло говорити о потребном минимуму пролазности и сл.), а онда се прописане процедуре при анализи пролазности и придржавати.

Одржати практични семинар за представнике студентских служби о вођењу анализе за проходност из године у годину студија.

Прилог.

[Извјештаји о спроведеним анкетама](#)

[Табела за проходност студената](#)

[Анализа пролазности студијских програма](#)

SWOT анализа Критеријума 4.

S снаге	Формално постојање докумената који регулишу оцјењивање студената на Универзитету. Постојање електронског система анкетирања на цијелом Универзитету. Спроведена анализа пролазности на свим студијским програмима.
W недостаци	Не постоји формално вођење евиденције о пролазности на нивоу сваког предмета. Евиденција о пролазности сведена на физичко пребројавање записника које наставници и сарадници архивирају у студентским службама. Поједини наставници и сарадници на појединим организационим јединицама не достављају записнике о одржаним испитима. Неразматрање анализе пролазности на сједницама Сената. Непосвећивање пажње предметима на којима је забиљежена изузетно ниска или висока пролазност. Неправилно попуњене табеле за проходност студената из године у годину.
O могућности	Развијање софтвера за вођење пролазности на предметима и проходности студената из године у годину. Усвајање документације од стране Сената о вођењу евиденције о пролазности.
T опасности	Несхватање важности о пролазности по предметима и студијским програмима.

КРИТЕРИЈУМ 5. ЉУДСКИ РЕСУРСИ

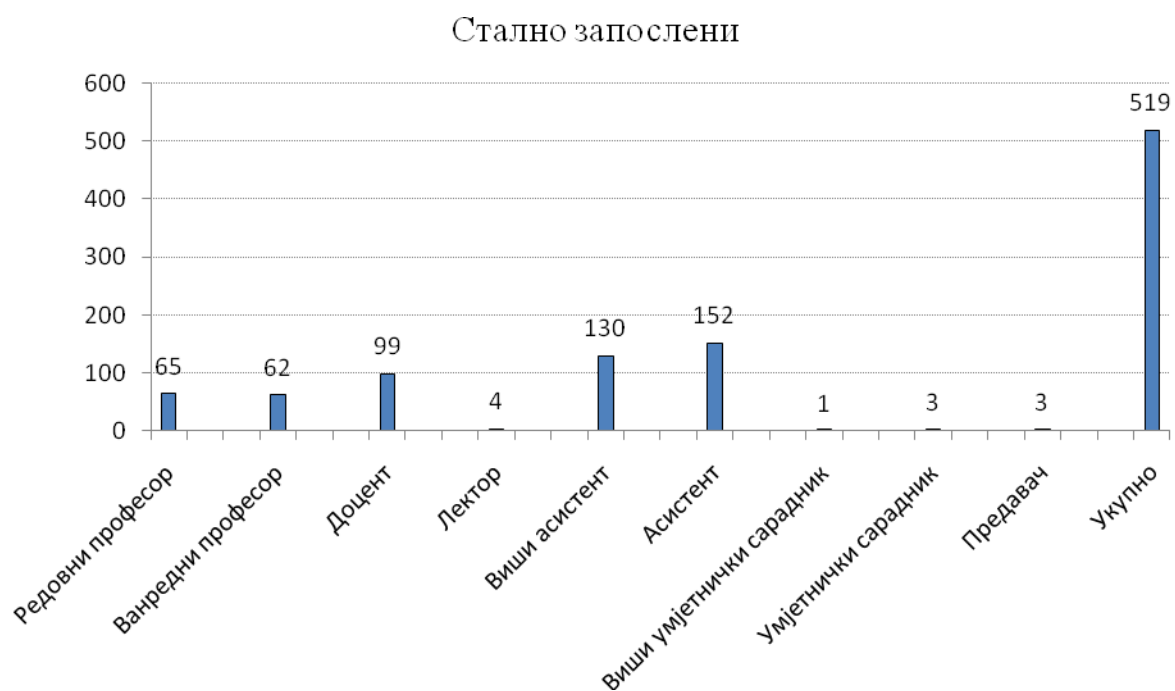
Испуњеност					
Критеријум 5.1	Критеријум 5.2	Критеријум 5.3	Критеријум 5.4	Критеријум 5.5	Критеријум 5.6.
потпуно	дјелимично	дјелимично	потпуно	задовољавајућа	потпуно

Критеријум 5.1. Високошколска установа обезбјеђује довољан број квалификованог наставног особља (наставници и сарадници) како би постигла образовне циљеве, успоставила и надзирала академска правила и обезбиједила одрживост својих студијских програма. На сваком студијском програму на високошколској установи је запослен довољан број наставног особља у сталном радном односу с пуним радним временом како би се обезбиједили квалитет и континуитет учења и подстакли екстерни сарадници да се укључе у академске процесе. Високошколска установа запошљава довољан број сарадника и/или научних асистената како би обезбиједила континуитет академског напредовања и развој властитог кадра.

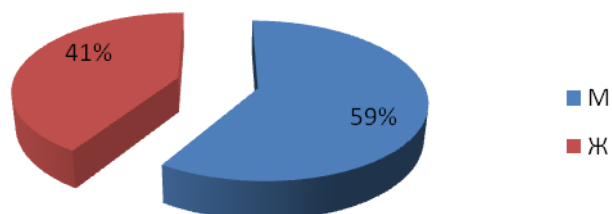
Тренутно стање.

Универзитет испуњава услове у погледу ангажованог наставног особља у складу са чланом 17. став б) [Уредбе о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#) коју је донијела Влада Републике Српске, а која каже да Универзитет треба имати у радном односу са пуним радним временом најмање једну половину од укупног броја наставника потребних за извођење наставе на обавезним наставним предметима за сваку годину студија на свим циклусима које организује, поштујући седмичну норму наставника од максимално 12 часова предавања, односно 10 вјежби за сараднике.

Универзитет обезбјеђује покривеност наставних предмета стално запосленим наставницима и сарадницима у правцу стварања континуиране комуникације на релацији наставно особље-студент. Континуирано се прикупља [списак одговорних наставника и сарадника на свакој организационој јединици](#), који се потом доставља у стручну службу ректората. На основу достављених спискова Сенат Универзитета на својим редовним сједницама врши именовање одговорних наставника и сарадника на свакој организационој јединици. На тим списковима налазе се називи предмета на свим годинама студија, ангажовано наставно особље, радни однос наставног особља ангажованог на свим предметима, укупан број часова, број група.

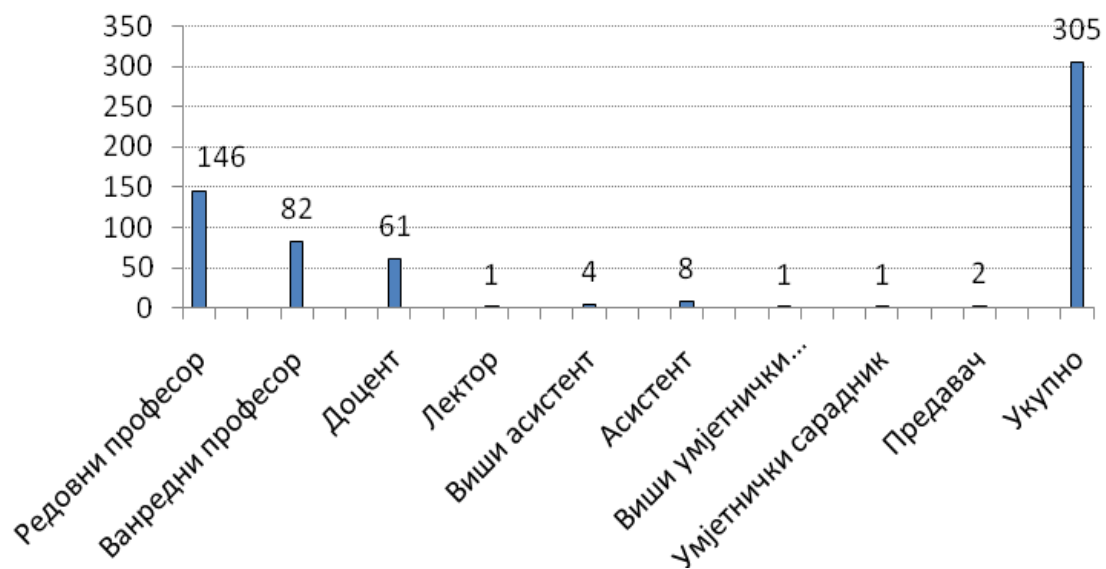

Полна структура стално запосленог
наставног особља

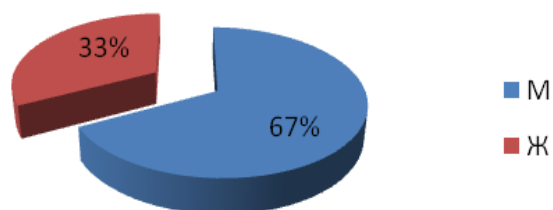

Слика 9. Укупан број стално запосленог наставног особља на Универзитету са полном структуром

Хонорарно ангажовани

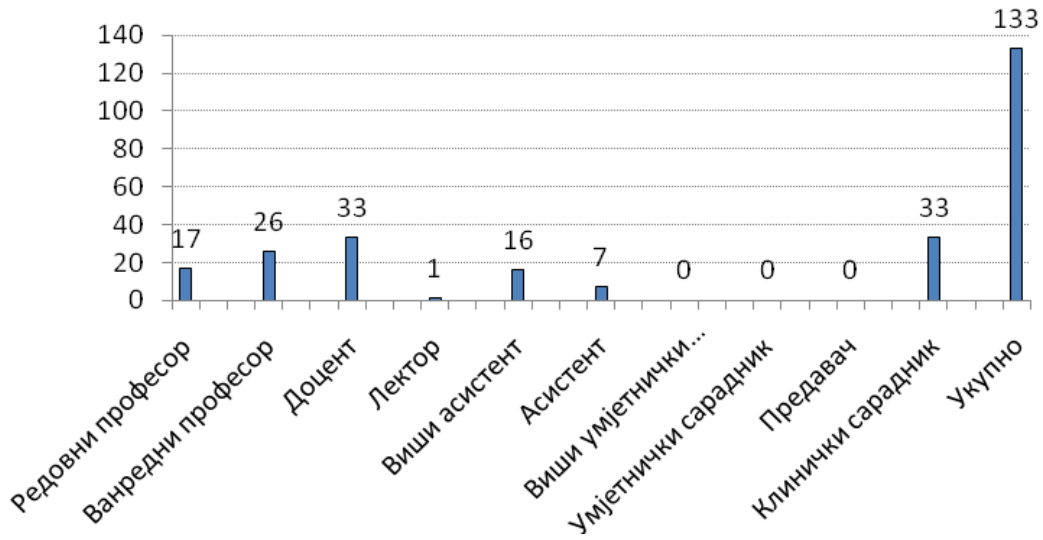

Полна структура хонорарно ангажованог наставног особља

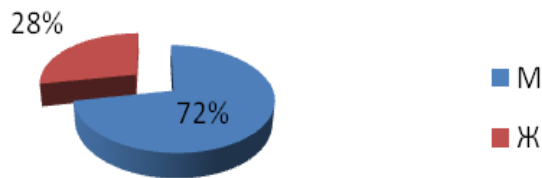

Слика 10. Укупан број хонорарно ангажованог наставног особља на Универзитету са полном структуром

Ангажовани са допунским радом

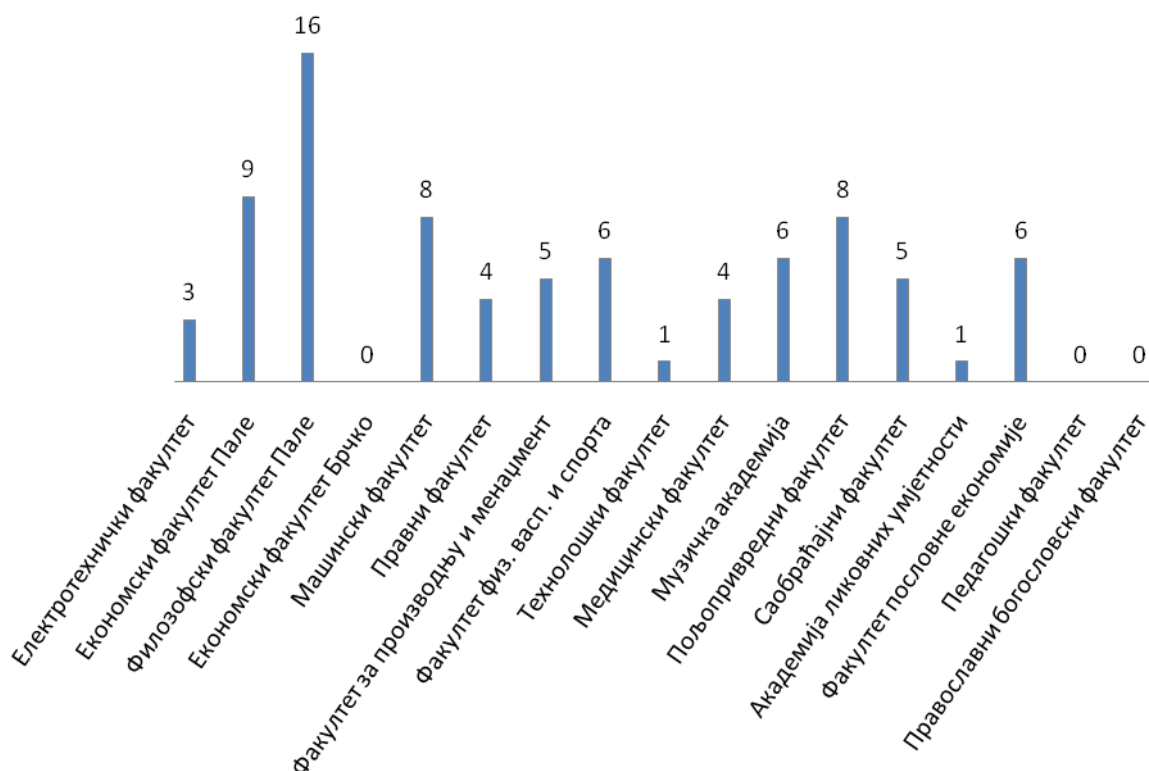
Полна структура наставног особља ангажованог у допунском раду

Слика 11. Укупан број ангажованог наставног особља са допунским радом на Универзитету са полном структуром

Стално запослено наставно особље које је уговором везано за одређену организациону јединицу Универзитета може да предаје и на другим организационим јединицама Универзитета у складу са одлукама Сената Универзитета, тако да је на Универзитету обезбјеђена максимална покривеност свих предмета стално запосленим наставним особљем. Ситуација са ангажовањем стално запосленог наставног особља једне организационе јединице на друге организационе јединице изгледа као на следећој слици:

Број ангажованих са других ОЈ

Слика 12. Укупан број ангажованог наставног особља са једне организационе јединице на друге организационе јединице – које су приказане на слици

Сви факултети и академије имају попуњене биографије за своје наставнике и сараднике који чине регистар наставног особља Универзитета, а представљају саставни дио [ИСОК-а организационих јединица](#).

Повјеравање наставе академском особљу Сенат обавља у складу са [Правилником о поступку и условима за избор наставног особља Универзитета](#), и у складу са утврђеном [класификацијом научних и умјетничких области, поља и ужих области](#).

Наставно особље има право да објављује резултате свог истраживачког рада који се у складу са [Правилником о поступку и условима за избор наставног особља Универзитета](#) и у складу са [Законом о високом образовању Републике Српске](#)³⁹ као и [Статутом Универзитета](#)⁴⁰ узимају приликом избора у одређено звање. Све организационе јединице прикупљају на крају године истраживачке и умјетничке резултате свог наставног особља, које се налазе у оквиру ИСОК-а организационих јединица.

Детаљнији [подаци о ангажованом наставном особљу](#) на свим организационим јединицама доступни су у прилогу.

³⁹ Народна скупштина Републике Српске (2010) *Закон о високом образовању Републике Српске*. Бања Лука [члан 75-77]

⁴⁰ Универзитет у Источном Сарајеву (2009) *Статут Универзитета*. Источно Сарајево. Универзитет у Источном Сарајеву [члан 135. стр. 36]

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Потпуна.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Једнообразно на свим организационим јединицама приликом попуњавања табеле за ангазоване наставнике и сараднике водити евиденцију о полној структури.

Креирати софтвер у оквиру постојећег информационог система Универзитета којим ће се организовати прикупљање истраживачких и умјетничких резултата наставног особља.

Креирати Картон научног радника.

За наредни ИСОК Универзитета креирати евиденцију о наставном особљу за други циклус студија.

Прилог.

[Уредба о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#)

[Списак одговорних наставника и сарадника за 2010. годину](#)

[Правилник о поступку и условима за избор наставног особља Универзитета](#)

[Табела за наставно особље Универзитета](#)

[Правилник о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима](#)

Критеријум 5.2. Високошколска установа развија политику усавршавања наставног особља, омогућујући им стручно и научно усавршавање.

Тренутно стање.

Професионално усавршавање и напредовање уређено је чланом 8. [Кодекса професионалне етике](#), гдје је дефинисано да је обавеза академске заједнице да се континуирано усавршава. Такође је истакнуто и да је Универзитет дужан осигурати свим члановима академске заједнице једнаке услове за напредовање, а који се темеље на испуњавању професионалних обавеза. Професионална је одговорност и обавеза наставника бринути се о подмлађивању академске заједнице, те дати подстицај за напредовање и осамостаљивање млађих наставника и чланова академске заједнице.

Поред универзитетског Кодекса професионалне етике, поједине организационе јединице су својим Етичким кодексима дефинисали стручно и научно усавршавање.

Поједине организационе јединице издвајају средства за научно, стручно и педагошко усавршавање академског особља што се реализује кроз одласке на научно-стручне скупове, конференције, форуме, као и учешће на пројектима што се може видјети у финансијском плану организационих јединица које су достављене за [ИСОК организационих јединица](#). Факултети и академије немају утврђен план за константно издвајање средстава у погледу научног, стручног и педагошког усавршавања, већ се средства углавном издвајају у складу са расположивим финансијским средствима.

Поједини факултети и академије уопште не издвајају средства за научно, стручно и педагошко усавршавање, што је доказиво из финансијских планова тих факултета и академија.

На појединим факултетима и академијама додјела средстава се не врши по унапријед утврђеним критеријумима него тако што научно-наставно, односно умјетничко-наставно вијеће факултета/ академије на молбу запослених даје одобрење за одлазак на

скупове, конференције, форуме, а по повратку са догађаја запослени подносе Вијећу писмени извјешај о боравку. На појединим факултетима пракса је да запослени који има позив за учешће на научном скупу или потврду о прихваћености теме на научном скупу ове доказе предоче наставно-научном вијећу након чега му се одобрава новчана подршка у висини котизације предвиђене за тај научни скуп. Поједини факултети, такође, подстичу запослене и пружају им подршку око пријављивања на конкурс за суфинансирање израде магистарских радова и докторских теза који расписује Министарство науке и технологије РС.

Организацијом постдипломских и докторских студија факултети/академије обезбјеђују сопственом наставном кадру усавршавање ослобађајући их у потпуности или дијелом плаћања накнаде за похађање постдипломских студија или одбране докторске дисертације.

Сваке године велики број наставног особља, у име своје организационе јединице, аплицира на различите пројекте који се финансирају од стране ресорног министарства или су међународног карактера, обезбјеђујући на тај начин себи и одређеном кругу укљученог наставног особља у те пројекте усавршавање у струци, и друге различите користи.

Факултети и академије подстичу академско особље на објављивање научних радова што се сматра и неопходним приликом избора у виша звања. Већина факултета омогућава својим наставницима и сарадницима могућност објављивања научних радова у зборницима радова које издаје, али и у радовима факултета које поједини факултети објављују једном годишње.

Већина факултета и академија организује научно стручне симпозијуме, научне скупове, радионице, такмичења, едукације, школе из одређених области у полугодишњем трајању, научно стручна савјетовања, обуке и сл.

План кадровског развоја креира се према потребама реализације наставе на студисјким програмима. Анализе кадровских потреба и приједлози у том смислу дају се на катедрама након чега се обједињавају на нивоу факултета и академије па се, у складу са финансијским могућностима Универзитета, предузимају активности на реализацији активности везаних за задовољавање кадровских потреба.

Све горе наведено може се детаљно проучити из ИСОК-а организационих јединица.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Дефинисати критеријуме за додјелу средстава за одлазак на научна и умјетничка дешавања (скупове, конференције, форуме, концерте)

Унапређење кадровских потенцијала највећим дијелом је лимитирано финансијским могућностима које у врло малој мјери зависе од самих факултета/ академија. На факултетима/академијама постоје исказане потребе за пријемом нових кадрова, али реализација ових активности зависи од политике ресорног министарства.

Предузимати активности које су у мањој мјери зависне од финансијских средстава, а могле би допринијети развоју научног кадра, прије свега рад са научним подмлатком у виду радионица, мањих семинара и сл. гдје би еминентни научни радници преносили искуства на научни подмладак и помогли му у бржем укључивању у научну заједницу.

Појачати активности на тражењу партнера из неакадемских сфера који би имали интереса да уложе одређена средства у заједничке пројекте при чему би факултети/ академије пружали интелектуалне услуге.

Појачати активности на плану међународне научне сарадње са сличним факултетима/ академијама у иностранству.

У што скорије вријеме донијети формални акт којим ће се на основу одређених стандарда детаљно регулисати политика стручног и научног усавршавања, питање издвајања одређених средстава на годишњем нивоу за организовање скупова, семинара, конгреса и слично.

Утврдити јасне критеријуме за додјелу средстава за научно, стручно и педагошко усавршавање академског особља и издвојити већа средства у наведену сврху.

Прилог.

[Кодекс професионалне етике](#)

[ИСОК организационих јединица](#)

Критеријум 5.3. Високошколска установа једном годишње презентује публикације властитог наставног особља реализоване у посљедњој академској години (називи радова с посебним нагласком релевантности часописа или скупа гдје су објављени или презентовани, објављене књиге и сл.). Високошколска установа има процедуру за издавање књига и уџбеника.

Тренутно стање.

На Универзитету као и на организационим јединицама не постоји централна база података која би садржавала податке о свим научним и стручним радовима које су запослени на Универзитету објављивали у публикацијама, као и друге податке које се односе на резултате научног истраживања и умјетности. Премда наставници и сарадници који учествују на научним скуповима на другим високошколским установама, институтима и сл. подносе наставно-научном и/или умјетничко-наставном вијећу извјештаје о томе, још не постоји база података која би садржавала обједињене податке такве врсте. О издатим књигама, уџбеницима, збиркама и осталим публикацијама евиденцију воде библиотеке организационих јединица.

На факултетима и академијама постоје подаци о објављеним радовима запослених који су објављени у публикацијама које издају факултети и академије, као што су зборници радова и часописи. Један од облика презентовања стваралаштва запослених јесу и промоције књига.

Тренутно једина активност којом се ови резултати покушавају објединити јесте израда извјештаја о самовредновању и оцјени квалитета на Универзитету и организационим јединицама која се спровела 2009, и сада 2010. године. Посебан дио извјештаја представља попуњавање посебних табела о научно истраживачком и умјетничком раду, у којима су садржани и појединачни резултати наставника и сарадника. У овом ИСОК-у, у његовом саставном дијелу, тј. у [ИСОК-у организационих јединица](#) се налазе ове табеле. Канцеларија за истраживање и развој Универзитета обједињава податке о резултатима организационих јединица научно истраживачког и умјетничког рада. [Извјештај Канцеларије за истраживање и развој](#) налази се прилогу.

Процедуре за издавање књига и уџбеника су у надлежности организационих јединица Универзитета (немају све организационе јединице успостављену издавачку дјелатност) који представљају издаваче заведене у Народној библиотеци Републике Српске.

Процедура издавања научних публикација на факултетима и академијама Универзитета почива на одредбама Правилника о публикавању научних публикација (Службени гласник РС од 13. 8. 2010., бр 77/10), премда предстоје активности на досљеднијем

усаглашавању постојеће праксе са наведеним правилником. Селекција радова који се објављују у зборницима радова факултета и академија обавља се под надзором уређивачког одбора, а у складу са приједлозима рецензента при чему је обезбијеђена анонимност рецензија. Одлуку о давању сагласности на издавање књига којима ће издавач бити наставник факултета или академије доноси Наставно-научно или Умјетничко-наставно вијеће на захтјев аутора под условом да аутор предочи позитивне рецензије признатих научника у области, као и доказе да је обезбиједио неопходна финансијска средства за издавање књиге.

У [Кодексу професионалне етике](#) дефинисана су начела етичности у научно-истраживачком раду и ауторство научно-истраживачких радова и других докумената у складу са чим се понашају чланови академске заједнице Универзитета.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Формирање научних картона.

Обезбјеђење базе података о научно-истраживачким публикацијама наставног особља.

Именовање продекана за научно-истраживачки рад на организационим јединицама гдје не постоје тренутно.

Процедуре за издавање научних публикација које на факултетима и академијама постоје (на неким факултетима и академијама не постоје) потребно је анализирати и отклонити евентуална одступања од Правилника о публикавању научних публикација (Службени гласник РС од 13. 8. 2010., бр 77/10), као и донијети одговарајући правилник који би прецизирао нека недовољно прецизирана питања и конкретизовала општу правну регулативу у овој области.

Регулисати процедуру за издавање књига и уџбеника на нивоу Универзитета.

Усвојити, на нивоу Универзитета, одговарајући правни акт којим би се дефинисале процедуре за издавачку дјелатност и презентацију публикација властитог наставног кадра.

Анализу и преглед публикација свих организационих јединица је потребно да обавља Сенат.

Прилог.

[Извјештај Канцеларије за истраживање и развој](#)

Критеријум 5.4. Процедуре за избор и напредовање наставног особља утврђују се унапријед, јавно су доступне и усклађене су с важећим законским прописима. Састав комисије за избор у звање је компетентан у научној области (пољима и гранама) у којој пријављени кандидат тражи избор у звање.

Тренутно стање.

Универзитет спроводи процедуру за избор и напредовање наставног особља коју је дефинисао [Правилником о поступку и условима за избор у звање академског особља](#) на сједници Сената. Тај Правилник регулише избор наставног особља на потпуно јаван начин, а у потпуности је у складу са [Законом о високом образовању Републике Српске](#) који се од члана 74. односи на академско особље и на њихов избор и напредовање, као

и са [Статутом Универзитета](#) (од члана 133.). Састав Комисије за избор у звање регулисан је у складу и са Законом о високом образовању и са универзитетским правилником. Све појединости о избору у звање доступне су у правној служби ректората Универзитета на увид. [Законом о високом образовању Републике Српске](#) (члан 77. и 78.) дефинисано је да се при избору у звање узима у обзир и вредновање наставничких способности у оквиру система квалитета.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна)

Потпуна.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Израдити правилник о вредновању квалитета студија којим ће се регулисати на детаљан начин оцјењивање наставника од стране студената.

Прилог.

[Правилник о поступку и условима за избор у звање академског особља](#)

[Закон о високом образовању Републике Српске](#)

[Статут Универзитета](#)

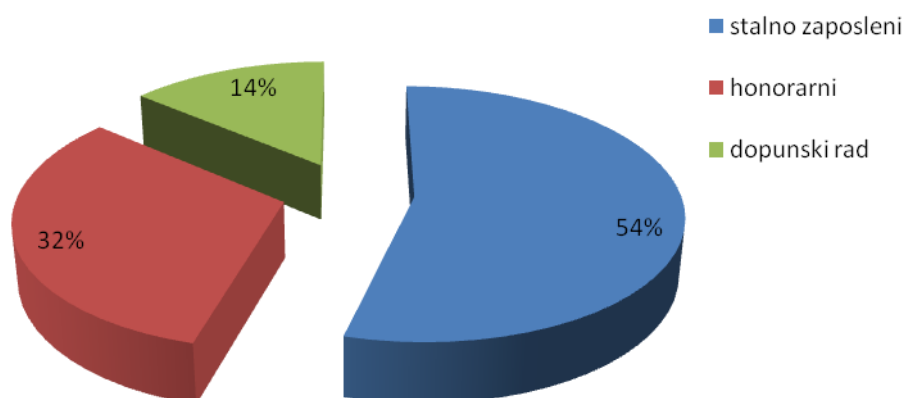
Критеријум 5.5. Високошколска установа редовно анализира старосну структуру наставног особља, однос властитог и гостујућег кадра, квалификације наставног особља на свим студијским програмима, а посебно на ускостручним предметима.

Тренутно стање.

Универзитет има кадровску базу података у оквиру информационог система, за чије су ажурирање надлежне студентске службе организационих јединица. На основу ажурираних кадровских база података свих организационих јединица Универзитет спроводи електронску студентску анкету (2 пута у 2010. години). Све организационе јединице у својем ИСОК-у достављају податке о старосној структури наставног особља као и о односу стално запосленог и осталог наставног кадра. У опису критеријума 5.1 дати су неки основни показатељи о броју стално запосленог и осталог наставног кадра.

Година	Наставно особље у сталном радном односу	Наставно особље хонорарно ангажовано	Наставно особље у допунском раду	Укупан број	Однос (стално запослени са орг. јединице/ укупан број)
2010.	519	305	133	957	54,23%

Укупан број ангажованог наставног особља

Слика 13. Однос стално запосленог, хонорарног и ангажованог наставног особља са допунским радом

Детаљни показатељи о односу стално запосленог, хонорарно ангажованог, запослених са допунским радом, као и ангажованих са других организационих јединица дати су у прилогу у [табели за наставно особље](#).

На основу података добијених од стране организационих јединице које су оне наводиле у својим ИСОК, старосна структура стално запосленог наставног особља се налази у следећој табели:

Старосна структура	<30	30-39	40-49	50-59	60-67	68<
	17%	42%	21%	20%	17%	0%

Табела 2. Старосна структура стално запосленог наставног особља

Старосна структура	<30	30-39	40-49	50-59	60-67	68<
	1%	11%	28%	33%	26%	1%

Табела 3. Старосна структура хонорарног и ангажованог наставног особља с допунским радом

Процедура додјеле наставничких оптерећења почиње приједлозима студијских програма о покривености наставе у којима су наставани предмети додијељени наставницима са одговарајућим изборима, у складу са важећим прописима. Наставно-научно вијеће усваја приједлоге катедри и у форми приједлога просљеђује их Сенату Универзитета. Сенат усваја приједлог покривености, односно одобрава списак одговорних наставника организационих јединица.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Покушати информационом системом добити старосну структуру укупно ангажованог наставног особља.

У наредном периоду више се оријентисати на добијање података путем информационог система.

Омогућити и кориштење информационог система и другим службама и канцеларијама, не само студентској служби и информационом центру.

Прилог.

[Табела за наставно особље](#)

Критеријум 5.6. Високошколска установа запошљава довољан број административног и помоћног особља како би обезбиједила редовно спровођење дјелатности, те обезбјеђује њихову обуку, усавршавање и оцјењивање (евалуацију).

Тренутно стање.

Универзитет запошљава довољан број радника за административно техничке послове, што је у складу са [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#) (члан 17. став б)). [Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#) уређена је систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, бројем извршилаца као и друга питања од значаја за рад и функционисање.

Обука административног особља се спроводи у виду похађања семинара, учешћа на пројектима и сл. Универзитет нема развијене процедуре за евалуацију рада и напредовање административног особља. Оцјена административних служби организационих јединица се спроводи у електронској студентској анкети, гдје студенти дају своје мишљење о задовољству са радом служби са којима долазе у контакт. Ови [извјештаји о анкетирању](#) су доступни у прилогу.

Степен стручне спреме	Бројно стање у 2010. години
VII - магистратура	5
VII - висока стручна спрема	126
VI - виша школа	23
V - ВКВ - ССС средња школа - специјалиста струке	31
IV - четворогодишња средња школа	109
III - средња школа - струковна трогодишња школа	48
II - основна школа	45
I - четири разреда основне школе	0
укупно	387

Табела 4. Укупан број административно техничког особља на Универзитету

Све организационе јединице су у својим [ИСОК за 2010. годину](#) достављале биографије својег административно техничког особља, што се налази у прилогу. [Обједињене табеле за административно техничко особље](#) је такође у прилогу.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Потпуна.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Развити процедуру за евалуацију рада и напредовање административног особља.

Прилог.

[Уредба о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#)

[Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста](#)

[Извјештаји о електронском анкетирању у 2010. години](#)

[ИСОК за 2010. годину](#)

[Табеле за административно техничко особље](#)

SWOT анализа Критеријума 5.

S	снаге	Довољан број стално запосленог наставног особља у односу на хонорарно ангажоване и ангажоване са допунским радом. Настојања Канцеларије за осигурање квалитета да прикупи све резултате научно истраживачког и умјетничког рада. Што више истраживачки и умјетничких резултата-тим више напредовања и избора у виша звања.
W	недостаци	Несистематско прикупљање података о истраживачким и умјетничким резултатима наставног особља. Недостатак је непостојање Картона научног радника на нивоу Универзитета. Недефинисани критеријуми за додјелу средстава за одлазак на научне и умјетничке догађаје. Непостојање централне базе података у оквиру које се води евиденција о научно истраживачком и умјетничком раду. Непопуњене од стране свих факултета и академија табеле за научно истраживачки и умјетнички рад за ИСОК. Непостојање картона научног радника. Процедура за издавање књига и уџбеника је на нивоу факултета и академија, не у надлежности интегрисаног Универзитета. Неспремност наставника да континуирано усавршавају садржај наставног предмета. Кориштење података информационог система ограничено само на студентске службе и информациони центар Универзитета, за друге Канцеларије није.
O	могућности	Креирати софтвер у оквиру постојећег информационог система Универзитета којим ће се организовати прикупљање истраживачких и умјетничких резултата наставног особља. Пријем нових кадрова. Јачати међународну научну сарадњу са иностранством. Анализу и преглед публикација свих организационих јединица би требао да обавља Сенат.

T опасности	Запостављање систематизирања научно истраживачког и умјетничког рада. Недовољна мотивисаност наставног особља на публикавање и достављање резултата истраживања. Слаба координација активности и инертност продекана за научно истраживачки рад.
-----------------------	--

КРИТЕРИЈУМ 6. КВАЛИТЕТ ФИЗИЧКИХ РЕСУРСА

	Критеријум 6.1.	Критеријум 6.2.	Критеријум 6.3.	Критеријум 6.4.
Испуњеност	задовољавајуће	потпуно	дјелимично	задовољавајуће

Критеријум 6.1. Високошколска установа обезбјеђује довољно ресурса (учионице, лабораторије и опрема, библиотечки ресурси, рачунари, појединачни и групни простори за учење и сл.) за комплетно особље и уписане студенте како би обезбиједила унапређење амбијента и подржала њихово ефикасно кориштење. Адекватност ресурса за извођење студијских програма, функционалност, старост, ергономичност и доступност оцјењују се континуирано интерним евалуацијама.

Тренутно стање.

Узимајући у обзир да су сви студијски програми Универзитета, као и факултети и академије прошли поступак лиценцирања у складу са [Уредбом о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#) може се с правом рећи да Универзитет обезбјеђује довољно ресурса за запослено особље и студенте.

Адекватност свих ресурса који се налазе на факултетима, академијама и Универзитету континуирано се оцјењује крајем сваке године., сви ресурси и расположива опрема се пописују, утврђује њихова вриједност, односно испитује се њихова функционалност, старост и ергономичност. На основу ових евиденција посебна Комисија оформљена у ову сврху даје приједлог отписа одговарајуће опреме и набавке нове опреме на мјестима гдје је то неопходно.

Студенти путем студентске анкете имају могућност да дају своју оцјену, препоруку, примједбу и похвалу за функционалност ресурса са којима долазе у додир, као и опште задовољство са простором факултета/ академије који похађају.

Универзитет има увид у расположиве ресурсе на свим факултетима, академијама, расположиви простор, број студената, што значи да је израда различитих показатеља ефикасности (индикатори) могућа у било које вријеме. У прилогу су дате уопштене [табеле за простор и опрему](#) за све факултете и академије који се тичу зграде у којој су смјештени, просторија за наставу и практичну наставу, просторија за администрацију, студентски стандард, и сл.

Изградња нових капацитета, набавка нове опреме у учионице, кабинете, лабораторије и сл. зависна је највећим дијелом од расположивих финансијских средстава са којима Универзитет располаже, али и различитих донација од стране спољашњих корисника.

Веома је важно напоменути да Универзитет у 2011. години очекује испоруку великог броја различите опреме за све факултете и академије (попис опреме су састављали факултети и академије сагласно својим потребама) која ће се добити посредством аустријског кредита. Овај кредит неће отплаћивати Универзитет већ Влада РС у складу са уговореним условима, што представља веома битан показатељ да Универзитет није препуштен сам себи већ је подржан од стране оснивача.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Успоставити формални систем интерног аудита који ће вршити контролу испуњености услова у складу са уредбом Владе РС у прилогу.

Рад на реализацији нове фазе аустријског кредита.

Прилог.

[Уредба о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#)

[Табеле за простор и опрему](#)

Критеријум 6.2. Високошколска установа планира улагање финансијских средстава тако да се дио годишњег прихода улаже у побољшање физичких ресурса.

Тренутно стање.

Универзитет има јасан план инвестирања и инвестиционо-техничког одржавања по свакој организационој јединици, као и у складу са тим издвојена намјенска финансијска средства. Финансијским планом (буџет властитих прихода) планирана су средства за набавку опреме, набавку сталних средстава, као и реконструкцију и инвестиционог одржавања.

Конкретно, ниво улагања у 2010. години за наведене ставке је износио 1.301.248,00 КМ. Специфичност буџета Универзитета је у томе да нема планиране ставке за капиталне расходе, односно капиталне инвестиције. То је један од разлога што је Развојни фонд Републике Српске, донио одлуке о финансирању капиталних пројеката, и то:

1. Пројекат „Набавка наставних средстава и учила за потребе универзитетског центра Бијељина“ (степен реализовања: завршен)
2. Пројекат „Изградња новог објекта Економског факултета Пале“ (степен реализовања: завршен)
3. Пројекат „Јачање функционалних и институционалних капацитета Универзитета у Источном Сарајеву“ (изградња студентског дома у Фочи и куповина и реконструкција зграде за потребе Православног богословског факултета)-(степен реализовања: у току тендерска процедура)
4. Пројекат „Рјешавање смјештајних капацитета студената на Палама“ (куповина, реконструкција и адаптација хотелског комплекса „Панорама“)-(степен реализовања: у току тендерска процедура)

Због територијалне разуђености Универзитета, недовољног степена опремљености организационих јединица са лабораторијском и научно-истраживачком опремом, недостајућим наставним средствима и училима неопходним за лиценцирање и акредитацију, Универзитет је ушао у процедуру обезбјеђења финансијских средстава путем кредита, за набавку опреме. Пројекат „Модернизација Универзитета у Источном Сарајеву“ је у завршној фази реализације, са вриједношћу од 7.000.000,00 €.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Потпуна.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Реализација планираних пројеката.

Повећати властите приходе Универзитета.

Јача сарадња са Министарством просвјете и културе РС.

Прилог.

[Табела прихода и расхода у 2010](#)

Критеријум 6.3. Високошколска установа посједује адекватну информатичку опрему која обезбјеђује квалитетно извођење наставе. Високошколска установа има приступ интернету доступан студентима.

Тренутно стање.

У [табели за простор и опрему](#) налази се спецификација расположиве информатичке опреме за обезбјеђење извођења наставе и практичне наставе. Битно је напоменути да информатичка подршка није неопходна за све облике наставе.

Сви факултети и академије, као и Универзитет располажу са рачунарском мрежом прикљученом на интернет. Обезбјеђени су рачунари за канцеларије већине наставника и сарадника, административног особља, као и за студентски стандард, што је видљиво у табели у прилогу. Наиме, сви факултети и академије су у својим ИСОК достављали податке о информатичкој опреми и расположивим софтверима и лиценцама, што је видљиво у ИСОК-у организационих јединица.

Поједине организационе јединице не располажу лиценцираним софтверима.

Ректорат Универзитета је Студентском парламенту обезбједио канцеларију са рачунаром и приступом за интернет. Већина факултета и академија је исто обезбједила за своје Савезе студената. Подаци о томе су доступни у [табели за простор и опрему](#).

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Формализовати процедуре за набавку, одржавање и експлоатацију информатичке опреме.

Обезбједити прикључак на академску мрежу САРНЕТ.

Обезбједити недостајуће лиценце за софтвер у употреби или увести у употребу софтвер отвореног кода.

Оформити рачунски центар у сваком универзитетском центру засебно.

Извршити промјену систематизације радних мјеста у циљу реструктурирања организационе структуре и увођење посебних служби у оквиру рачунских центара ради обезбјеђивања квалитета информатичких услуга на цијелом Универзитету.

У оквиру рачуноског центра оформити засебне службе и омогућити сервисе за електронску пошту, систем онлајн учења, веб презентацију, систем интегрисаног информисања, администрацију система, „хелпдеск“ и обуку и сл.

Спровести анкету о степену задовољства корисника.

Прилог.

[Табела за простор и опрему](#)

Критеријум 6.4. Високошколска установа има библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица у штампаном или електронском облику и одговарајући простор за нормално кориштење библиотечких услуга.

Тренутно стање.

Универзитет нема универзитетску библиотеку због географске расподјељености, већ се библиотеке налазе у универзитетским центрима, односно градовима гдје се факултети и академије налазе. Сви факултети и академије су морале 2007-2008 задовољити услов из [Уредбе о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#) који се односи на библиотеку и број библиотечких јединица. Детаљна спецификација простора и опреме библиотека се налазе у [табели за библиотеку](#).

Студенти путем студентске анкете изражавају своје мишљење о раду библиотеке и доступности литературе.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Увећати књижни фонд библиотека.

Тамо гдје не постоје обезбједити читаонице.

Успоставити електронску базу библиотечке грађе и реализовати међубиблиотечку позајмницу.

Поставити рачунар у читаонице како би студентима биле доступне електронске библиотеке.

Претплатити се на научно стручне часописе.

Прилог.

[Уредба о условима за оснивање и почетак рада високошколских установа и о поступку утврђивања испуњености услова](#)

[Табела за библиотеку](#)

SWOT анализа Критеријума 6.

S	снаге	Реализација аустријског кредита којим ће се обезбједити набавка великог броја различите опреме факултетима и академијама. Створен је предуслов за реализацију студијских програма обезбјеђењем адекватне литературе.
W	недостаци	Непостојање формалног система интерног аудита који би испитивао факултете/ академије у складу са уредбом о испуњености услова за рад. Недостатак издања на иностраним језицима. Недостатак правилника о уџбеницима и наставној литератури. Успорена обнова библиотечког фонда.
O	могућности	Повећање књижног фонда. Повећање активности у сопственој издавачкој дјелатности и размјени са другим издавачима. Међубиблиотечка размјена.

T опасности	Смањење властитих прихода Универзитета. Ограничен простор за ширење библиотеке. Фотокопија и нарезивање књига на CD-ове умјесто куповине књига. Инертност наставника у писању уџбеника.
-----------------------	---

КРИТЕРИЈУМ 7. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМИ

	Критеријум 7.1.	Критеријум 7.2.
Испуњеност	дјелимично	дјелимично

Критеријум 7.1. Високошколска установа прикупља, анализира и користи информације релевантне за унапређивање својих активности, како наставних и научно-истраживачких, тако и пословно-административних.

Тренутно стање.

Информациони систем (ИС) Универзитета у Источном Сарајеву у функцији је од краја 2002. године. Јединствени ИС се користи на свим организационим јединицама Универзитета. У оквиру ИС имплементиран је подсистем за кадровску и наставну евиденцију који обухвата евиденцију података о студијским програмима, предметима, наставним плановима, студентима, упису студената по годинама студија, пријавама испита и оцјенама студената, дипломским радовима, дипломираним студентима, евиденцију података о наставном кадру, ангажману наставног кадра по предметима. За унос и ажурирање података у оквиру ИС одговорне су студентске службе организационих јединица. На основу података из ИС могу се генерисати разни статистички извјештаји и вршити анализе потребне за праћење и унапређење квалитета, као што су: квалитет уписаних студената (преглед по успјеху из средње школе, просјечна оцјена из средње школе, преглед по градовима, врстама и називима средњих школа, итд), статистике броја уписаних студената по разним критеријима (полна, старосна структура, начин студирања, начин финансирања), дужина трајања студија и просјечна оцјена у току студија, пролазност на испитима (по студијским програмима, годинама студија, предметима, испитним роковима, наставницима), проходност студија, итд.

Да би се наведене могућности ИС искористиле, потребно је да се у оквиру ИС редовно евидентирају и ажурирају сви потребни подаци, као и да се изврши њихова агрегација ради могућности анализе и презентације података на нивоу Универзитета. Стање на већини организационих јединица Универзитета је такво да се значајан дио потребних података редовно евидентира и ажурира, али се неки подаци на неким организационим јединицама не евидентирају, као нпр. пријаве испита студената, подаци о пролазности, лични подаци студената и наставног кадра. Из тог разлога није могуће генерисати одређене врсте извјештаја нити вршити одређене аутоматизоване анализе.

Један од начина за прикупљање података о квалитету наставног процеса на Универзитету су редовне евалуације од стране студената. Студентске анкете се у недавној прошлости нису уопште спроводиле или су се спроводиле на различите начине на организационим јединицама УИС. Од академске 2009/10 анкете се спроводе електронски, уз коришћење постојећих података о студентима, наставницима и предметима из базе података ИС. Помоћу студентских анкета се на систематичан начин прикупљају подаци о квалитету наставног процеса, организацији студија, квалитету наставног кадра, квалитету физичких ресурса, квалитету служби факултета. Резултати студентских анкета презентују се и анализирају на сједницама научно-наставних вијећа, као и на сједницама Сената и Комитета за осигурање квалитета Универзитета (прилог – [Записник са 36. сједнице Сената](#), [Записник са 8. сједнице Комитета за](#)

[осигурање квалитета](#) Универзитета), након чега се предузимају одређене корективне акције у циљу унапређења квалитета. У вријеме писања овог извјештаја урађен је и нацрт Правилника о студентском вредновању квалитета студија који ће прецизно дефинисати поступак спровођења и поступања након студентских анкета.

У погледу научно-истраживачког рада на организационим јединицама и Универзитету не постоји систематичан начин прикупљања ни анализе ових података. Одређене информације се презентују на сједницама Сената и вијећа организационих јединица (подаци о учешћу наставног кадра у научно-истраживачким пројектима, раду научних скупова, објављивању радова, успјеху на постдипломским студијима и другим облицима научно-истраживачког рада). Нажалост, евиденција већине ових података још увијек није обухваћена функционалностима ИС.

Информације везане за пословно-административне активности прикупљају се од одговарајућих административних служби. На сједницама вијећа организационих јединица и Сената се презентују и анализирају релевантне информације, као што су извјештаји о пословним активностима, сарадњи са окружењем, извјештај о упису студената, финансијски извјештај, итд.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Радити на развоју и унапређењу информационог система у смислу подршке новом систему школовања базираном на примјени кредитног система.

Реализовати додатне модуле ИС за прикупљање и обраду релевантних података о наставним, научно-истраживачким, умјетничким и пословним активностима, као што су модули за електронску пријаву испита, евиденцију предиспитних обавеза студената, евиденцију присуства настави, евиденцију података о одржаној настави, коришћењу ресурса, евиденцију података о научно-истраживачком раду наставног кадра, евиденцију података о запослењима дипломаца.

Редовно вршити прикупљање и анализу релевантних података у циљу унапређења свих активности, како наставних, тако и пословно-административних.

Увести у употребу систем за унификацију и праћење докумената.

Прилог.

[Записник са 36. сједнице Сената](#)

[Записник са 8. сједнице Комитета за осигурање квалитета](#)

Критеријум 7.2. Високошколска установа има информацијске системе који омогућавају прецизне анализе пролазности студената за сваки предмет, годину и студијски програм по испитним роковима, омјера наставника и студената и сл. Информацијски системи се базирају минимално на слиједећим подацима:

а) Подаци о студентима по студијском програму, циклусима, годинама, полној и старосној структури, раздобљу студирања, постотку дипломирања, успјеху и сл.

б) Подаци о наставном особљу (објављеним публикацијама, ангажману по предметима, полној и старосној структури, избору у научно-наставна звања, и сл).

Тренутно стање.

Као што је поменуто у опису тренутног стања у вези захтјева Критеријума 7.1, Универзитет у Источном Сарајеву посједује информациони систем (ИС) за наставну и кадровску евиденцију, који је у функцији од краја 2002. године ([прилог – ауторски рад аутора Д. Башић, П. Калуђерчић, Д. Кртинић, З. Новаковић, Ј. Ружић, који описује функционалности информационог система Универзитета](#)). Све организационе јединице Универзитета користе исти ИС. Од пуштања ИС у рад крајем децембра 2002. године, ИС је претрпио одређене измјене које су пратиле законску регулативу у области високог образовања. Због ограничених ресурса за развој и унапређење ИС, одређене значајне измјене су касниле, тако да још увијек нису реализоване функционалности за евиденцију наставних активности у складу са европским кредитним системом преноса бодова (ECTS). Одређени захтјеви Критеријума 7.2 могли би бити испуњени са стране функционалности ИС, али је проблем у уносу потребних података од стране административних служби на појединим организационим јединицама (ОЈ). Конкретно, на само 6 ОЈ УИС-а се у оквиру ИС воде подаци о пријавама испита студената. На осталим ОЈ се евидентирају само коначне оцјене на испитима за студенте који положи испит, тако да тренутно није могуће вршити анализу пролазности студената по студијским програмима, предметима, испитним роковима помоћу функционалности које пружа ИС.

У вријеме писања овог извјештаја у току су одређена унапређења ИС у погледу имплементације ECTS система, као и развој нових модула ИС који омогућавају одређене анализе и извјештаје захтијеване Критеријумима за акредитацију високошколских установа у БиХ, а које тренутно нису подржане постојећим функционалностима ИС. Иницијатива за унапређење ИС потекла је од Комитета за осигурање квалитета Универзитета.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна).

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета.

Руководство УИС треба да озбиљно приступи рјешавању проблема са кадровским ресурсима Универзитетског рачунарског центра УИС. Треба обезбиједити адекватне људске и материјалне ресурсе за стални развој и унапређење ИС. Послове везане за унапређење и развој у овој области треба повјерити компетентним особама.

Константно радити на унапређењу ИС у складу са потребама Универзитета и важећом законском регулативом. Израдити адекватну корисничку документацију за постојеће функционалности ИС. Периодично спроводити обуке особља запосленог у административним службама, првенствено у студентским службама. Све релевантне податке из наставног процеса евидентирати и ажурирати редовно, како би се омогућило аутоматизовано генерисање извјештаја на основу ових података.

Реализовати нове модуле ИС за подршку свим активностима на Универзитету и организационим јединицама, посебно у дијелу студентских сервиса и наставне и кадровске евиденције. Потребно је реализовати модуле за евиденцију присуства настави и одржане наставе, евиденцију предиспитних обавеза студената, електронску пријаву испита, евиденцију података о научно-истраживачком раду наставног кадра, евиденцију података о запослењима дипломираних студената.

Радити на развоју додатних модула ИС који ће омогућити генерисање произвољних статистичких извјештаја на основу постојећих података из базе ИС. Реализација ових модула може у великој мјери да убрза и олакша израду извјештаја и анализу података везаних за квалитет.

Све наведено се мора реализовати коришћењем властитих људских ресурса Универзитета који ће стално радити на развоју нових и унапређењу постојећих функционалности ИС.

Прилог.

[Информациони систем Универзитета у Источном Сарајеву – ауторски рад](#)

SWOT анализа Критеријума 7.

S	снаге	Постојање информационог система Универзитета. Електронска студентска анкета која се обавља на основу ажурираних информација у информационом систему Универзитета.
W	недостаци	Неразумијевање руководства за развој информационог система Универзитета. Неажурирање свих података од стране организационих јединица.
O	могућности	Развој и даље унапређење већ развијеног информационог система Универзитета.
T	опасности	Немогућност управљања великим бројем података за Универзитет.

КРИТЕРИЈУМ 8. ПРЕЗЕНТАЦИЈА ИНФОРМАЦИЈА ЗА ЈАВНОСТ

	Критеријум 8.1.	Критеријум 8.2.	Критеријум 8.3.
Испуњеност	дјелимично	дјелимично	задовољавајуће

Критеријум 8.1. Високошколска установа редовно објављује непристрасне, објективне и јавно провјерљиве информације о свим програмима и звањима које нуди, минимално на веб страници и то на једном од језика народа Босне и Херцеговине и на енглеском језику.

Тренутно стање.

Информације о програмима и звањима доступне су на веб презентацијама већине организационих јединица (ОЈ) Универзитета у Источном Сарајеву (УИС). Веб презентација УИС не садржи информације о програмима ни звањима који се нуде на ОЈ УИС, постоје само дјелимични и застарјели подаци о организационим јединицама. Веб презентације ОЈ су креиране индивидуално на појединачним ОЈ, без заједничких елемената дефинисаних од стране УИС. Већина веб презентација ОЈ не користи домен који је под доменом Универзитета.

Презентација информација на енглеском језику недостаје на веб презентацији Универзитета, као и на већини веб презентација организационих јединица.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна)

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета

Дефинисати минимално потребне елементе, у складу са Критеријима за акредитацију високошколских установа у БиХ, које треба да садрже веб презентације Универзитета и организационих јединица (циљеви и исходи учења, стечена звања, наставни планови и програми, садржаји предмета, листа наставника и сарадника са биографијама, листа дипломираних студената, информације за упис будућих студената, огласне плоче за студенте, и слично). Унификовати веб презентације Универзитета и организационих јединица у смислу презентације минимално потребних садржаја, али и јединственог визуелног идентитета Универзитета.

Реорганизовати и редизајнирати веб презентацију Универзитета. Многи подаци су застарјели, неажурни и нетачни. Редовно ажурирати садржај веб презентације информацијама из свих области рада Универзитета.

Унификовати контакт e-mail адресе на Универзитету и организационим јединицама. Службене e-mail адресе руководства Универзитета, као и многих организационих јединица, нису на доменима Универзитета ни организационих јединица.

Само 5 од 17 организационих јединица користе домен који је под доменом Универзитета. У будућности би требало унификовати индивидуалне веб презентације ОЈ и дефинисати их под доменом Универзитета.

Неопходно је направити дио садржаја веб презентација и на енглеском језику, како за Универзитет тако и за све организационе јединице.

Прилог.

www.unssa.rs.ba

Критеријум 8.2. Високошколска установа утврђује политику комуникације с јавношћу и развија комуникацијску стратегију којом дефинише циљне групе (студенти, свршени студенти, окружење, владе и органи власти, невладин сектор, привредни, социјални сектор), облике комуникације са сваком од циљних група, као и начин институционалних односа с јавношћу.

Тренутно стање.

Институционални облици односа са јавношћу и окружењем нису развијени у довољној мјери на Универзитету нити на организационим јединицама. Скоро све организационе јединице у својим ИСОК као недостатак наводе управо непостојање организованог начина комуницирања са јавношћу, окружењем, као ни са осталим заинтересованим странама.

Комуникација са студентима Универзитета је успостављена преко студентских тијела у свим органима управљања и одлучивања, преко маилинг листи за слање информација студентима, преко огласних плоча на веб порталима и електронским огласним таблама организационих јединица.

Између Универзитета и дипломираних студената није успостављена међусобна комуникација која би могла дати корисне податке о броју запослених дипломираних студената, примјенљивости њихових стечених знања у пракси, као и остале податке којима би се побољшали и унапредили постојећи студијски програми и институционална сарадња.

Универзитет у веома малој мјери прикупља и анализира информације које о њој објављују медији (клипинг).

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна)

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета

Успоставити комуникацију са окружењем, привредним и социјалним сектором, с циљем налажења заједничких пројеката и активности између локалне заједнице, Универзитета и његових организационих јединица.

Радити на унапређењу комуникације са студентима. Успоставити ефикасан систем комуникације са студентима који ће максимално искористити могућности информационо-комуникационих технологија данашњице, као што су електронска пошта, веб огласне плоче и портали са студентским сервисима, SMS обавјештења и слично.

Успоставити перманентну и ефикасну комуникацију са дипломираним студентима, представницим тржишта рада, послодавцима и другим заинтересованим странама у циљу прикупљања информација које ће се користити за унапређење квалитета.

Прилог.

Нема.

Критеријум 8.3. Високошколска установа сваке године прије уписа студената обезбјеђује штампање водича за будуће студенте.

Тренутно стање.

Информације за будуће студенте доступне су на већини веб презентација организационих јединица Универзитета, у електронској форми. Многе организационе јединице издају водиче за будуће студенте и у штампаној форми.

На универзитетском веб сајту не постоје корисне и ажурне информације за будуће студенте. Универзитетски водич за бруцоше се не издаје редовно сваке године.

На основу наведеног може се закључити да су захтјеви Критеријума 8.3 дјелимично испуњени.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна)

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета

Унаприједити садржаје веб презентација Универзитета и организационих јединица у смислу презентације свих потребних информација за будуће студенте, као и у циљу промоције факултета/академија.

У складу са финансијским могућностима издавати и штампане верзије водича за студенте.

Прилог.

www.unssa.rs.ba

SWOT анализа Критеријума 8.

S снаге	Интегрисан Универзитет.
W недостаци	Веб презентације Универзитета и организационих јединица нису преведене на енглески језик. Непостојање комуникационе стратегије. Непостојање алумни асоцијација. Недостатак комуникационе стратегије. Непостојање универзитетских докумената на веб страници Универзитета.
O могућности	Унаприједити веб презентације у складу са Критеријумима за акредитацију високошколских установа. Унаприједити веб презентације Универзитета и факултета и академија у вези са постојањем информација за будуће студенте. Креирати заједнички оквир за информаторе за будуће студенте.
T опасности	Лош имиџ Универзитета због неажурне и непреведене на енглески језик веб презентације Универзитета и свих организационих јединица.

КРИТЕРИЈУМ 9. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

	Критеријум 9.1.	Критеријум 9.2.	Критеријум 9.3.
Испуњеност	задовољавајуће	дјелимично	дјелимично

Критеријум 9.1. Високошколска установа има развијене облике међународне сарадње кроз европске (међународне) пројекте, билатералне уговоре, заједничке програме и сл.

Тренутно стање.

Универзитет у Источном Сарајеву има потписано 29 Општих споразума о сарадњи, што је у надлежности Ректора, односно канцеларије за међународну и међууниверзитетску сарадњу, те 13 Посебних споразума, који се потписују од стране организационих јединица, а на основу Општег споразума.

У току 2010. године, УИС је потписао: 2 Општа и 6 Посебних споразума са академским и неакадемским институцијама (види Прилог и приложене копије Споразума).

Универзитет активно учествује у „Темпус“ програмима као и у ФП7.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна)

Задовољавајућа.

Препоруке за унапређење и развој квалитета

Није наведено да ли је Универзитет члан европских и међународних удружења.

Прилог.

[Уговори о сарадњи у 2010](#)

[Извјештај Канцеларије за истраживање и развој, и међународну сарадњу](#)

Критеријум 9.2. Високошколска установа подстиче и обезбјеђује међународну мобилност студената и наставника, пратећи примјену стечених искустава у својим активностима.

Тренутно стање.

Универзитет, односно Канцеларија за истраживање и развој, као и за међународну сарадњу активно подстиче мобилност наставника и студената, објављујући корисне информације на веб страници Универзитета, помагајући у вези са припремом апликације и сл.

Мобилност студената и наставног особља је један од стратешких циљева развоја УИС-а, а тренутно се имплементира кроз два пројекта (HERD I CEERUS мрежа).

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна)

Дјелимична.

Препоруке за унапређење и развој квалитета

Потребно је учествовати у што више пројеката који подстичу мобилност, као што су: ERASMUS I ERASMUS MUNDUS.

Повећази укљученост у CEEPUS мрежи.

Прилог.

[Уговори о сарадњи у 2010](#)

[Извјештај Канцеларије за истраживање и развој, и међународну сарадњу](#)

www.unssa.rs.ba

Критеријум 9.3. Високошколска установа има процедуре и обезбјеђује ресурсе за подршку међународним активностима.

Тренутно стање.

Универзитет има Канцеларију за међународну и међууниверзитетску сарадњу, путем које спроводи зацртане активности: заједничка пријава пројеката, мобилност и развој *Curriculum* за одређене студијске програме, а како је то прецизирано Посебним споразумима.

Тренутно је у току припрема новог Статута и правилника УИС-а, којима ће ова област бити регулисана, односно обезбједиће се материјални ресурси за мобилност студената и наставног особља, као и унапређење међународне сарадње.

Потврда испуњености критеријума (потпуна, задовољавајућа, дјелимична, непотпуна)

Препоруке за унапређење и развој квалитета

Прилог.

[Уговори о сарадњи у 2010](#)

[Извјештај Канцеларије за истраживање и развој, и међународну сарадњу](#)

www.unssa.rs.ba

SWOT анализа Критеријума 9.

S снаге	Активности Универзитета по питању склапања споразума и облика сарадње.
W недостаци	Није наведено да ли је Универзитет члан европских и међународних удружења. Факултети и академије нису доставили податак о постојању међународних предавача.

О могућности	Сарадња са високошколским институцијама у региону и иностранству. Апликација на пројекте који се финансирају из различитих фондова.
Т опасности	

III ЗАВРШНИ ДИО

ЗАКЉУЧАК

Општи закључак који се може произвести из ИСОК-а Универзитета за 2010. годину јесте да је Универзитет у Источном Сарајеву тренутно на добром путу задовољења свих неопходних услова који се од њега захтијевају на путу укључења у европски простор високог образовања. Менаџмент Универзитета само активним радом и озбиљним приступом може изнаћи рјешења за отклањање уочених слабости, а идентификоване предности искористити у правцу елиминисања свих недостатака који су идентификовани овим ИСОК-ом.

Прије израде ИСОК-а Универзитета, а у вријеме непосредно након доношења Критеријума за акредитацију високошколских установа у БиХ од стране Агенције за развој високог образовања и осигурање квалитета, Канцеларија за осигурање квалитета је направила скраћени извјештај о тренутној испуњености тих критеријума и извјештај предала руководству Универзитета. Тада је одлучено да се за сваки критеријум посебно, поред осталих елемената, дефинише SWOT анализа из разлога што она треба да представља основу за креирање акционог плана Универзитета за наредни период.

Након израде ИСОК-а Универзитета за 2011. годину Универзитет ће испунити услов који се тиче континуираног самовредновања и оцјене квалитета минимум три године на високошколској установи, што ће Универзитет приближити и омогућити му процес акредитације.

Завршна разматрања

ИСОК Универзитета за 2010. годину треба да представља полазну основу за израду Стратегије развоја Универзитета за одређени период с обзиром да представља цјелокупну анализу стања свих елемената функционисања Универзитета. Узимајући у обзир и урађену SWOT анализу за сваки критеријум посебно, овај ИСОК дефинише и будуће правце развоја којима се треба кретати да би се обезбједила испуњеност критеријума који ће бити кључни фактори у процесу акредитације Универзитета. Узимајући у обзир да треба тежити унапређењу квалитета на основу идентификованих недостатака, општа је констатација да ће Универзитет у наредном периоду предузети неопходне мјере за отклањање уочених слабости.

Општа је чињеница да је у израду ИСОК-а уложено много труда свих укључених у његово писање. Универзитет ће у наредном периоду размотрити могућност да се поједини параметри уреде електронски што би олакшало посао и организационим јединицама и Универзитету приликом његове израде.

Израда ИСОК-а Универзитета за календарску 2010. годину представља полазну основу за оно што треба бити урађено у наредном периоду, чему ћемо бити свјedoци када буде креиран ИСОК Универзитета за 2011. Годину.